

OSAVUOSIKATSAUS 2-2023

9.10.2023

RAPORTIN TOIMITUSKUNTA

Pekka Timonen	kaupunginjohtaja
Matti Ruusula	talous- ja strategiajohtaja
Päivi Kandolin	talousarviopäällikkö
Päivi Kunnas	taloussihteeri

OSAVUOSIKATSAUKSEN VASTUUHENKILÖT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vesa Kokkonen	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus p. 050 318 1582
---------------	--

KAUPUNKITASON TALOUS

Matti Ruusula	Kaupunkistrategia ja johto, p. 043 824 9254
Päivi Kandolin	Talous ja strategia, talousohjaus, p. 040 626 7613
Vesa Kokkonen	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus, p. 050 318 1582
Pirjo van Nues	Talous ja strategia, rahoitus, p. 0400 889 180

TOIMIALAT

Päivi Kandolin	Kaupunkistrategia ja johto, p. 040 626 7613
Raakel Tiihonen	Kasvatus ja oppiminen, p. 050 302 5187
Leena Rusanen	Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi, p. 050 314 5702
Jonna Hohti	Kaupunkiympäristö, p. 043 836 8687

RAHASTOT

Ossi Huuskonen	Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, p. 0400 815 428
Hannele Nordman	Vahinkorahasto, p. 040 682 4975

HENKILÖSTÖ

Kirsi-Marja Lievonen	Henkilöstö- ja konsernipalvelut, p. 040 570 5593
----------------------	--

KONSERNIYHTIÖT

Riikka Kiljander-Kiiskinen	Konserniohjaus ja -valvonta, p. 040 632 7880
----------------------------	--

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAYMPÄRISTÖ	1
Vantaan väestön kasvu jatkuu	1
Työttömyyden lasku on pysähtynyt	2
Rakentaminen Vantaalla hidastuu selvästi	6
TALOUDEN KEHITYS	9
Yleinen talouskehitys	9
Kaupungin verorahoitus	11
Käyttötalous	13
Investoinnit	15
Rahoitus	15
Rahoitusmarkkinat	17
SITOVAT TAVOITTEET	17
Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet	17
Vantaan kaupungin suurimpien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet	18
KESKEISET TUNNUSLUVUT	18
VEROTULOT	19
TULOSLASKELMA	20
RAHOITUSLASKELMA	20
10 YLEISHALLINTO	21
11 KAUPUNKISTRATEGIA JA JOHTO	23
13 KASVATUS JA OPPIMINEN	32
16 KAUPUNKIKULTTUURI JA HYVINVOINTI	37

14 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	44
RAHASTOT	50
Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto	50
Vahinkorahasto	50
INVESTOINNIT	51
Rakentaminen	51
Aineeton omaisuus	55
Julkinen käyttöomaisuus	55
Irtain omaisuus	56
Kiinteä omaisuus	56
Osakkeet ja osuudet	57
HENKILÖSTÖ	58
VANTAAN KAUPUNGIN SUURIMMAT TYTÄRYHTIÖT	62

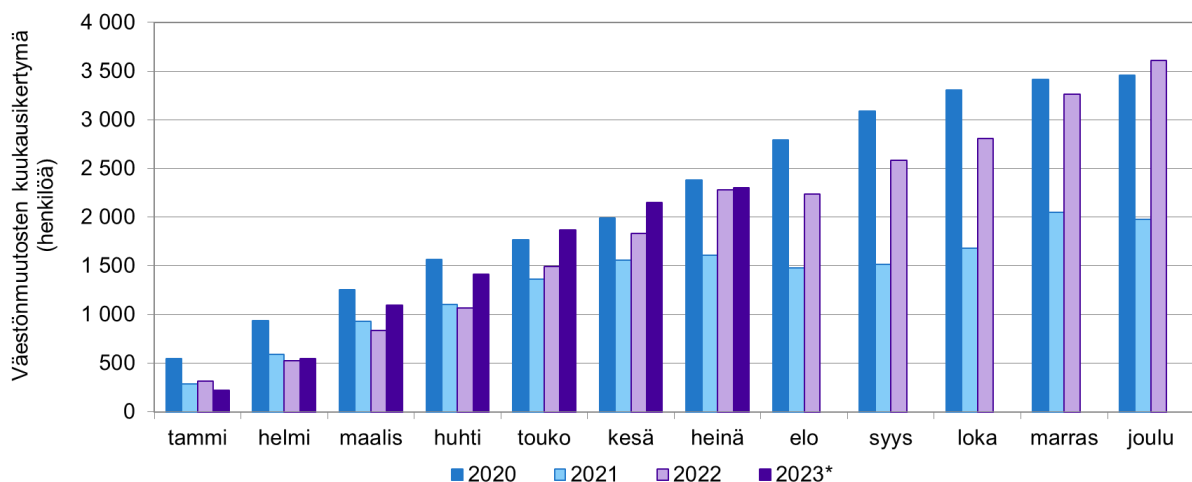
Kannen kuva: Vantaan kaupungin aineistopankki, Jyri Huhtala

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vantaan väestön kasvu jatkuu

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Vantaan väkiluku oli 245 100 vuoden 2023 heinäkuussa. Väestö on kasvanut tammi-heinäkuun aikana 2 300 asukkaalla, joka oli saman verran kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2022. Maahanmuutto on viime vuotta korkeammalla tasolla, ja Vantaa on saanut ulkomailta muuttovoittoa 2 500 henkeä. Kotimaan muuttoliike on miinuksella yli 600 henkeä, mikä on selvästi enemmän kuin viime vuonna. Kuntien välinen nettomuutto painui Vantaalla miinukselle koronavuosina ja trendi ei ole muuttunut.

Kuvio 1: Väestön kuukausikertymät Vantaalla vuosina 2020–2023 (2023* ennakkotieto)

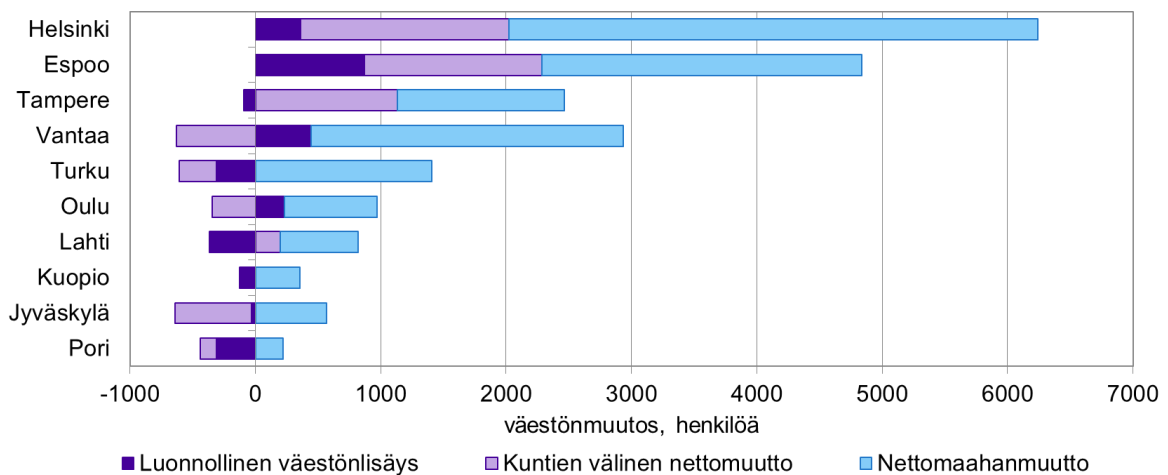

Lähde: Tilastokeskus, päivitetty 22.8.2023

Kymmenen suurimman kaupungin väestökehitys on keskenään hyvin erilaista. Nopeimmin kasvavat Helsinki ja Espoo. Helsingin väestö on kasvanut 6 200 hengellä ja Espoon 4 800 tammi-heinäkuussa 2023. Nopeimmin kasvavia kaupunkeja yhdistää se, että niiden väestöä kasvattaa kaikki väestömuutoksen kolme tekijää eli luonnollinen väestönlisäys, kuntien välinen nettomuutto ja nettomaahanmuutto. Muissa kaupungeissa vähintään jokin näistä kolmesta tekijästä on miinuksella. Vain neljässä kaupungissa luonnollinen väestönlisäys on enää positiivinen eli pääkaupunki-seudun suurten kaupunkien lisäksi ainoastaan Oulussa. Huomattavaa kuitenkin on,

että nettomaahanmuutto kasvattaa väkilukua kaikissa kaupungeissa. Jyväskylän ja Porin väkiluku on laskussa. Vantaan väestönkasvu on ollut tammi-heinäkuussa 2023 suurista kaupungeista neljänneksi nopeinta.

Kuvio 2: Väestönmuutosten ennakkotiedot kymmenessä suurimmassa kaupungissa tammi-heinäkuussa 2023

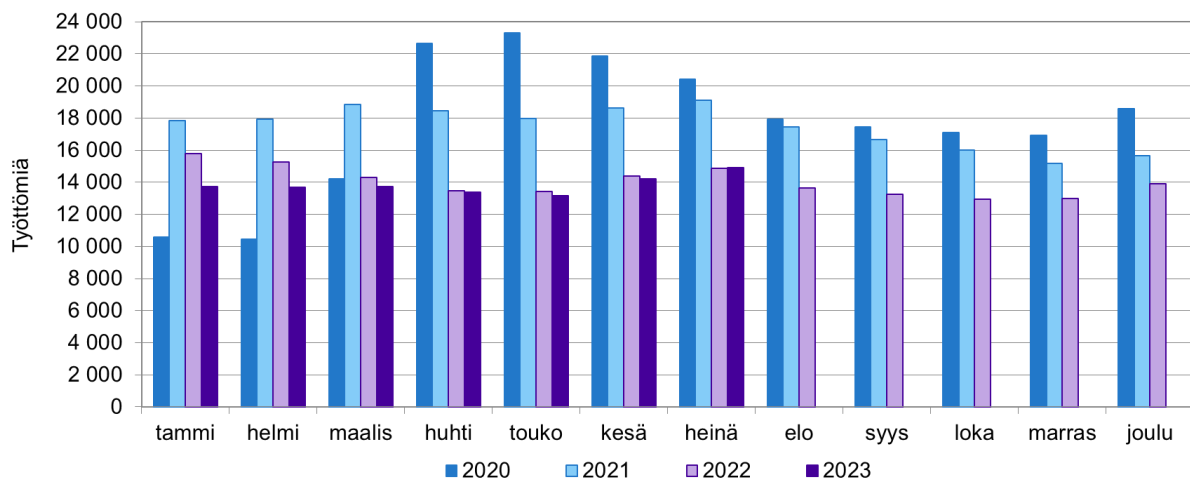

Lähde: Tilastokeskus, päivitetty 22.8.2023

Työttömyyden lasku on pysähtynyt

Työttömyyden lasku on pysähtynyt Vantaalla. Viime vuosia on leimannut ensiksi työttömyyden nopea nousu koronapandemian aikana vuonna 2020 ja sitä seurannut työttömyyden nopea lasku. Vielä alkuvuodesta 2023 työttömyys laski vuoden takaisesta, mutta kesän aikana lasku on pysähtynyt. Heinäkuussa 2023 työttömiä oli jo hieman enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Ero ei kuitenkaan ole merkittävä, varsinkin kun huomioidaan, että kaupungin väkiluku on kasvanut samaan aikaan.

Kuvio 3: Työttömät (lomautetut mukaan lukien) kuukauden lopussa vuosina 2020–2023

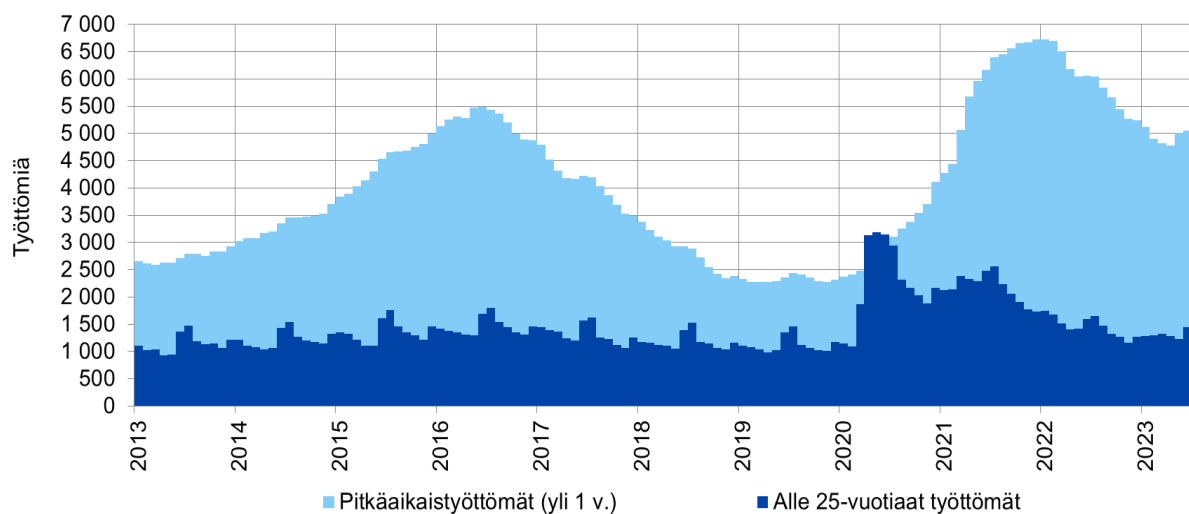

Lähde: TEM, päivitetty 22.8.2023

Vaikka työttömyys ei ole merkittävästi noussut vuoden takaisesta, pitkäaikaistyöttömyydessä näkyy jo selkeämpi trendin muutos. Pitkäaikaistyöttömyys nousi nopeasti koronapandemian seurauksena ja sen lasku alkoi hitaammin kuin muun työttömyyden. Vuoden 2022 aikana ja vuoden 2023 alussa nähtiin selkeästi positiivinen kehitys. Parhaimmillaankin pitkäaikaistyöttömyys oli kuitenkin huomattavasti korkeammalla tasolla kuin ennen koronapandemiaa. Keväällä 2023 trendi kääntyi ja pitkäaikaistyöttömien määrä lähti taas nousuun. Heinäkuussa 2023 Vantaalla oli 5 082 pitkäaikaistyötöntä. Pitkäaikaistyöttömyyteen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota, koska taloudellisen tilanteen heikentyessä, sen taso uhkaa jäädä korkeaksi.

Nuorisotyöttömyys on myös pysytellyt hieman korona-aikaa korkeammalla tasolla. Nuoristyöttömyydelle on tyypillistä mm. koulujen lukuvuosista johtuva kausivaihtelu, joten siinä on hankalampi nähdä selkeää trendin muutosta. Heinäkuussa 2023 Vantaalla oli 1 514 alle 25-vuotiasta nuorisotyötöntä.

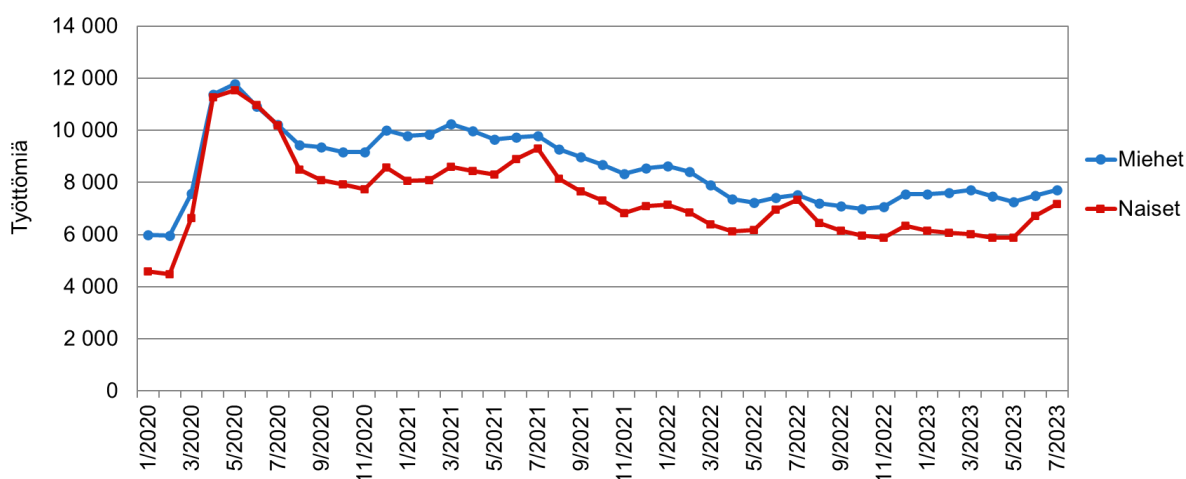
Kuvio 4: Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrät Vantaalla vuoden 2013 tammi-kuusta lähtien

Lähde: TEM, päivitetty 22.8.2023

Vantaalla on enemmän työttömiä miehiä kuin naisia. Ero on kuitenkin kohtalaisen pieni. Kesä-heinäkuussa 2023 naisten työttömyys myös nousi miesten työttömyyttä nopeammin. Heinäkuussa Vantaalla oli 7 716 työtöntä miestä ja 7 173 työtöntä naista.

Kuvio 5: Työttömien miesten ja naisten määrät Vantaalla vuoden 2020 tammi-kuusta lähtien

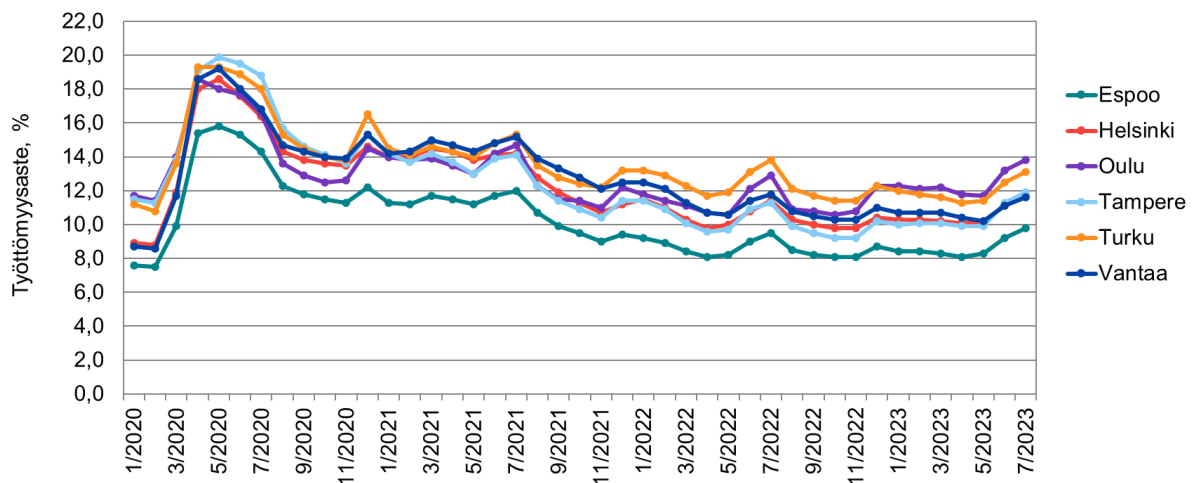

Lähde: TEM, päivitetty 22.8.2023

Suurien kaupunkien työttömyysasteet ovat kehittyneet samansuuntaisesti. Korkein työttömyys on Oulussa, missä työttömyysaste oli 13,8 prosenttia. Matalin työttömyysaste oli Espoon 9,8 prosenttia. Vantaan työttömyysaste oli suurien kaupunkien keskikastia. Se oli matalampi kuin Turun ja Oulun sekä hieman matalampi kuin Tampereen. Helsingissä on käytännössä yhtä korkea työttömyysaste kuin Vantaalla.

Työttömyysasteen kasvu on havaittavissa kaikissa suurissa kaupungeissa. Osittain tämä johtuu kuitenkin kesälle tyypillisestä kausivaihtelusta.

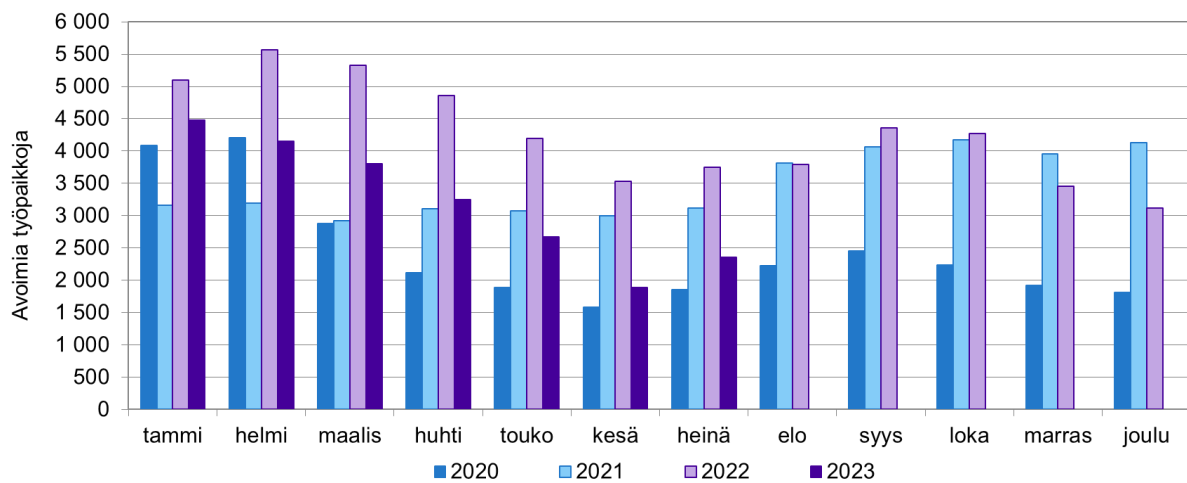
Kuvio 6: Työttömyysaste (%) Vantaalla ja muissa suurissa kaupungeissa vuoden 2020 tammikuusta lähtien

Lähde: TEM, päivitetty 22.8.2023

Avoimien työpaikkojen määrä on laskenut Vantaalla selvästi. Kun heinäkuussa 2022 Vantaalla oli avoinna 3 751 työpaikkaa, niitä oli vuoden 2023 heinäkuussa avoinna 2 354.

Kuvio 7: Avoimet työpaikat kuukauden lopussa vuosina 2020–2023

Lähde: TEM, päivitetty 22.8.2023

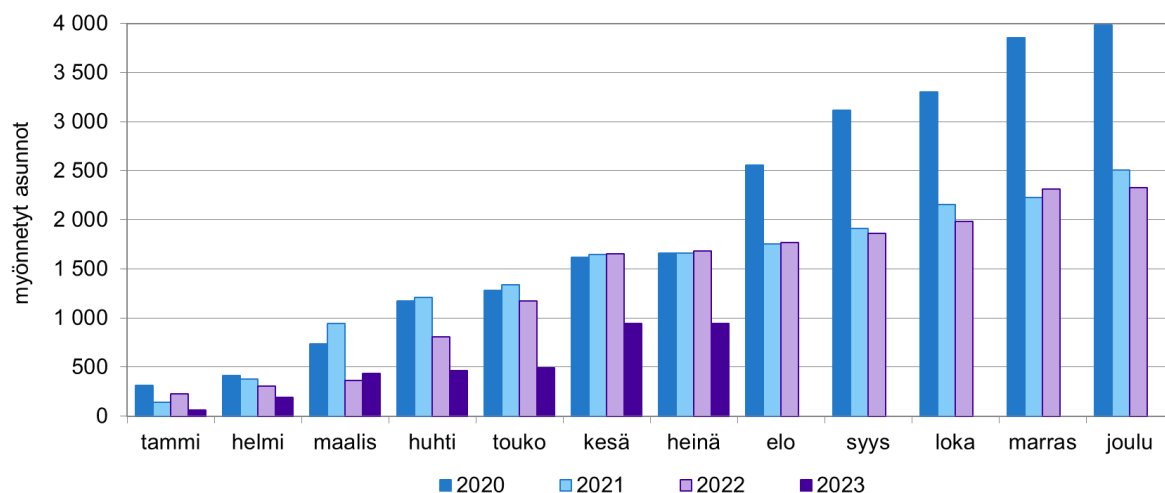
Kokonaisuudessaan Vantaan työllisyys on vielä kohtalaisella tasolla. Kehityssuunta on kuitenkin huolestuttava. Talous on selkeästi hidastumassa ja työpaikkojen määrä on laskussa. Pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt jo nousuun jäätyään korkealle tasolle koronapandemian jälkeen. Työllisyyden hoito tulee kuormittamaan Vantaan taloutta lähitulevaisuudessa ja vaatimaan huomioita.

Rakentaminen Vantaalla hidastuu selvästi

Rakentaminen Vantaalla on hidastumassa selvästi. Alkuvuonna Vantaalla myönnettyjen rakennuslupien määrä jää selvästi kolmesta aikaisemmasta vuodesta. Heinäkuuhun 2023 mennessä Vantaalla oli myönnetty rakennuslupa 943 asunnolle. Edellisvuoden vastaavana ajankohtana rakennuslupia oli myönnetty 1 680 asunnolle.

Rakennuslupia myönnetään eri tahtiin eri vuosina. Selvää kuitenkin on, että vuonna 2023 myönnettävät rakennusluvut tulevat jäämään oleellisesti alemmalle tasolle kuin aikaisempina vuosina.

Kuvio 8: Vantaalla myönnettyjen asuntorakentamislupien (asuntoja, ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2020–2023

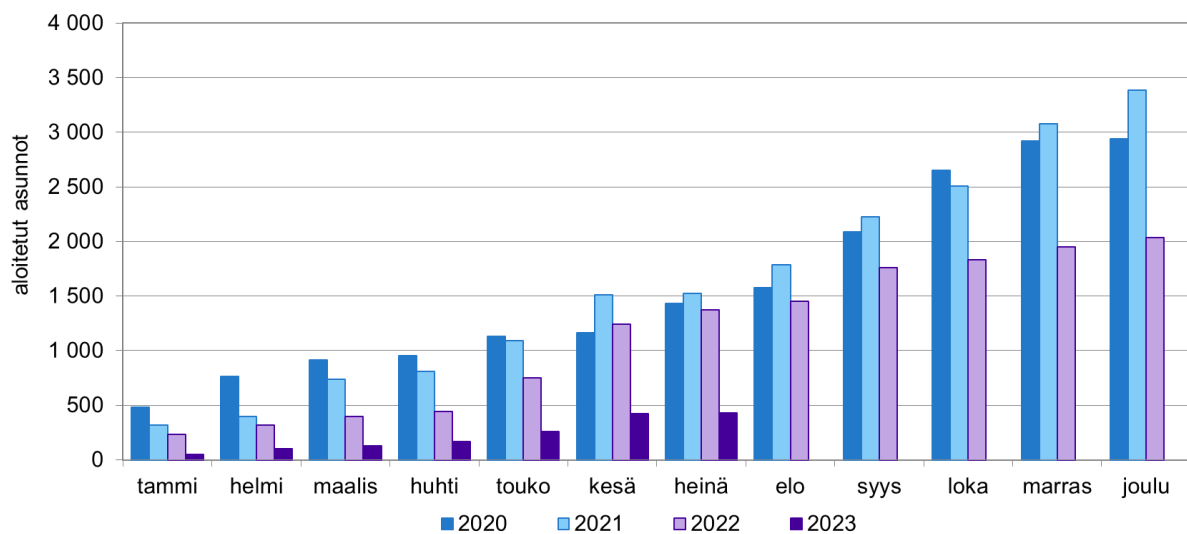

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 14.8.2023

Vantaalla aloitettujen uusien asuntojen rakentaminen osoittaa myös selkeää hidastumista. Aloitettujen asuntojen määrä jää selvästi alemmalle tasolle jokaisena kuukautena kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna. Heinäkuuhun 2023 mennessä Vantaalla oli aloitettu 428 asuntoa. Vastaavana ajankohtana edellisvuonna aloitettuja asuntoja oli 1 371. Määrä on alle kolmannes edellisen vuoden tasosta.

Rakentaminen on vähenemässä oleellisesti. Tällä on vaikutuksia myös moneen muuhun asiaan. Rakentaminen on mm. merkittävä työllistäjä ja rakentamisen vähentyminen näkyy väistämättä myös työllisyydessä lähitulevaisuudessa.

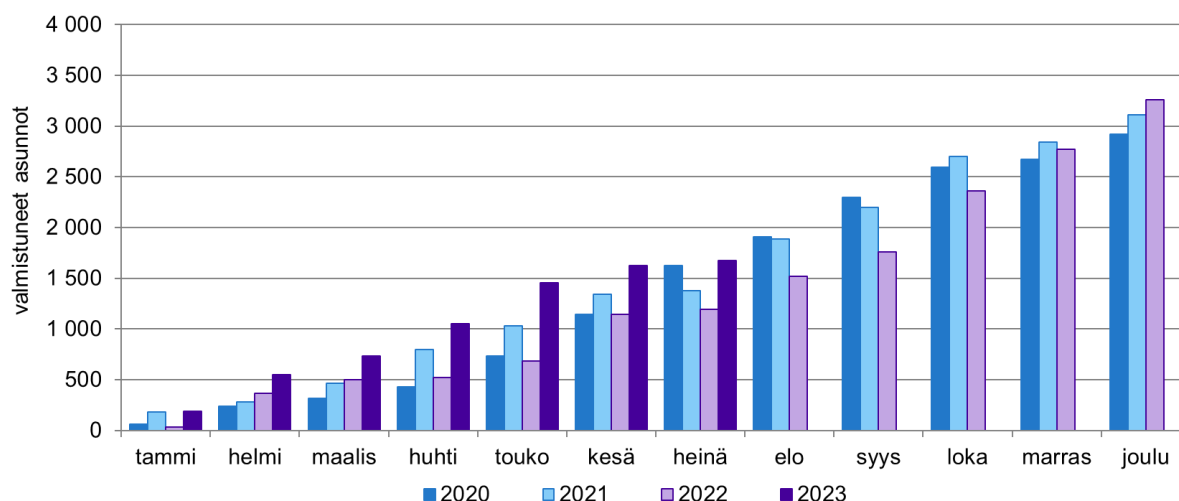
Kuvio 9: Vantaalla aloitettujen asuntojen (ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2020–2023

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 14.8.2023

Heinäkuuhun 2023 mennessä Vantaalle oli valmistunut yhteensä 1 674 asuntoa. Edellisenä vuonna vastaavaan ajankohtaan oli valmistunut 1 196 asuntoa. Kokonaisuudessaan rakentaminen on Vantaalla vielä vilkasta, mutta hidastuminen on nopeaa. Asuntoja valmistuu paljon, mutta uusia ei juuri aloiteta eikä rakennuslupia haeta. Rakentamisen nopea hidastuminen alkaa vaikuttaa todennäköisesti Vantaalla muuhunkin, kuten mm. muuttoliikkeeseen ja työllisyyteen. Rakentamisen hidastumisen taustalla lienee etenkin taloudelliset syyt, kuten talouden yleinen epävarmuus, inflaatio ja sen korkealle nostamat korot. Selvää kuitenkin on, että rakentamisen volyymit tulevat lähitulevaisuudessa olemaan matalat.

Kuvio 10: Vantaalla valmistuneiden asuntojen (ennakkotieto) kuukausikertymät vuosina 2020–2023

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja MATTI-tietojärjestelmä, päivitetty 14.8.2023

TALOUDEN KEHITYS

Yleinen talouskehitys

Tulevaa talouskehitystä kuvaa epävarmuus. Lyhyellä aikavälillä on selvää, että Suomen talouskehitys on hidastumassa. Inflaatio on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ja johtanut koronnostoihin. Tämä taas on leikannut mm. rakentamista, muita investointeja ja kulutuskysyntää.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Suomen talous ei kasva vuonna 2023. Vuonna 2024 talouden ennustetaan kääntyvän 1,4 prosentin kasvuun. Valtiovarainministeriön ennuste olettaa inflaation hidastuvan nopeasti ja kuluttajahintaindeksin muutoksen laskevan alle 2 prosenttiin vuonna 2025. Palkankorotukset nostavat ostovoimaa ja ostovoiman parantumisen pitäisi kääntää yksityinen kulutus kasvuun vuonna 2024. Vuonna 2025 talous kasvaisi jo 1,9 prosenttia. Tätä nopeuttaisi vihreään siirtymään tähtäävät investoinnit.

Taloukskasvun hidastuminen vaikuttaa työllisyyteen ainakin hidastamalla työllisyyden parantumista tai kasvattamalla hieman työttömyyttä. Kuitenkin työllisyyden parantumisen ennustetaan jatkuvan jo ensi vuonna ja työllisyysasteen (20–64-vuotiaat)

nousevan lähelle 80 prosenttia vuonna 2025. Työllisyysaste olisi nousemassa historiallisen korkeaksi. Ennusteen haaste liittyy mm. asuntorakentamiseen. Rakentamisen ennustetaan laskevan voimakkaasti, mutta lasku voi olla ennustettuakin syvempi, jolloin se hidastaisi elpymistä. Taloudellisen pysähtymisen jääminen lyhyeksi edellyttää myös sitä, että inflaatio laskee nopeasti.

Suomen talous kehittyy tällä hetkellä muuta maailmaa hitaammin. Euroopan komission ennusteen mukaan EU-alue yltäisi 1,0 prosentin kasvuun vuonna 2023 ja 1,7 prosentin kasvuun vuonna 2024. Yhdysvaltojen keskuspankki ennusti kesällä USA:lle 1 prosentin kasvua. Kiinan kasvun ennustetaan olevan noin 5 prosenttia. Kiinan taloudessa on kasvavia riskejä johtuen mm. ylivelkaantumisesta ja työvoiman saatavuuden riittämisestä.

Suomen julkinen talous kehittyi myönteisesti vuonna 2022. Tähän vaikutti mm. BKT:n nopea kasvu ja verotulojen nousu. Julkisen talouden velkasuhde pieneni tämän seurauksena. Julkisen velan suhde BKT:hen vuonna 2022 oli 71,7 prosenttia ja valtion velkasuhde 51,6 prosenttia.

Vuonna 2023 valtionvarainministeriö olettaa julkisen talouden alijäämän olevan 2,4 prosenttia ja valtiontalouden alijäämän 3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Hitaan talouskasvun oloissa tämä kääntänee velkasuhteen verrattuna BKT:hen taas kasvuun. Julkisen talouden tilannekuva on myös heikentynyt kesän ja alkusyksyn aikana.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,3 miljardia euroa positiivinen vuonna 2022. Omaisuuden myyntivoitot paransivat tilikauden tulosta lähes 900 milj. euroa. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 7,3 prosenttia negatiivinen ja vuosikate heikkeni 10,7 prosenttia. Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 5,8 miljardilla eurolla. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta jatkoi kasvuun ja oli vuoden 2022 lopussa noin 24,7 miljardia euroa, kasvua edellisestä vuodesta 560 milj. euroa.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntahallinnon tehtävät painottuvat nykyisin lapsi- ja nuorisoikäluokkien tarvitsemien koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Useissa kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat kuitenkin rajalliset.

Kulutusmenoja vähentää vuonna 2023 monien hallituksen määräaikaisten toimien lakkaaminen hallituskauden päättyessä. Pääasiassa kuntahallinnon kulutusmenoja kasvattaa taloussuunnitelmavuosina kuitenkin hintojen kasvu, jota nostaa etenkin kunta-alalle sovitut ns. yleisen linjan ylittävät palkankorotukset. Palkkaratkaisusta huolimatta työikäisen väestön määrän väheneminen ja työvoiman saatavuusongelmat haastavat myös kunta-alaa, jossa eläköityminen on voimakasta. Osaajapulaa on mm. sivistystoimessa sekä teknisessä toimessa, mikä vaikeuttaa jo nyt palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista.

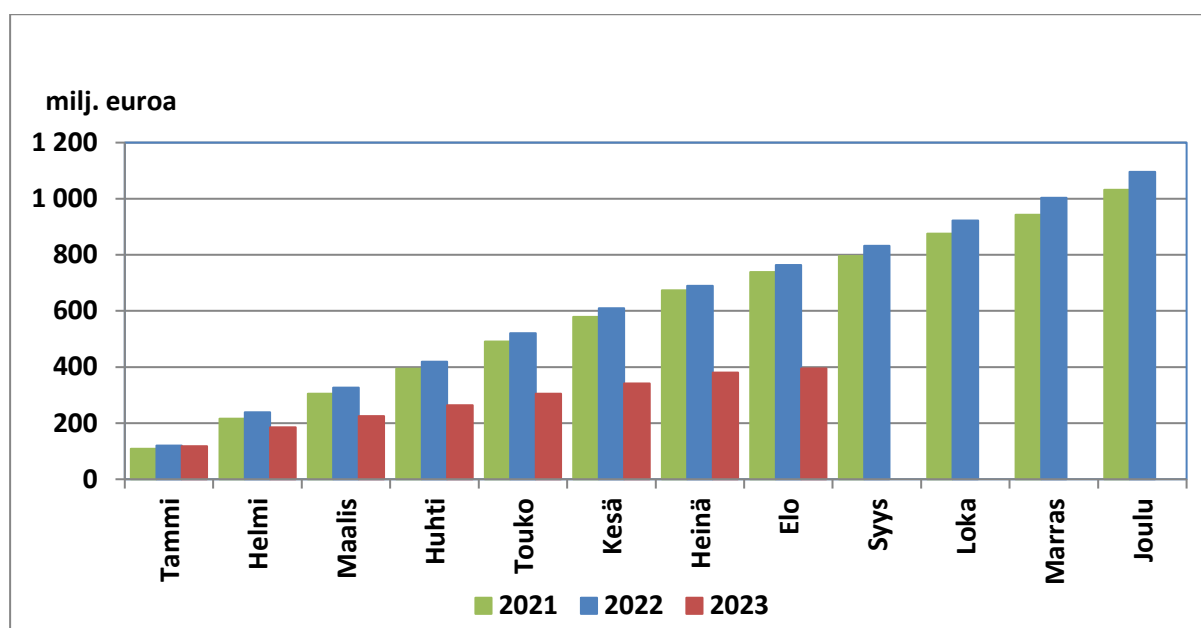
Vuoden 2023 aikana Vantaan työttömyysasteen lasku on lähes pysähtynyt. Myös pitkäaikaistyöttömyys on jäänyt korkealle tasolle. Avoimien työpaikkojen määrä on laskenut voimakkaasti eikä niiden määrä tue työllisyyskehitystä edellisten vuosien tapaan. Asuntorakentamisen hiipuminen vaikuttanee erityisesti rakennusalan tulevaan työllisyyskehitykseen negatiivisesti. Uusien asuntojen kysynnän väheneminen on jo tänä vuonna pienentänyt kaupungin saamia maanmyyntituloja ja sopimuskorvauksia asuntorakentamiseen liittyvän tonttikysynnän supistuttua. Pitkittyessään asuntotuotannon väheneminen voi myös hidastaa kaupungin väkiluvun kasvua.

Kaupungin verorahoitus

Kaupunki on saanut tammi-elokuussa 2023 verotilityksiä yhteensä 449,7 milj. euroa (2022: 816,4 milj. euroa), josta kunnallisveroja 325,2 milj. euroa (2022: 665,3 milj. euroa), yhteisöveroja 70,4 milj. euroa (2022: 98,7 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 54,2 milj. euroa (2022: 52,5 milj. euroa).

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-elokuussa 47,7 prosenttia edellisvuotta vähemmän hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien kuntien veroprosenttileikkausten vuoksi. Vantaan kunnallisverotilitysten lasku oli 51,1 prosenttia. Verovuoden 2023 kunnallisveron ennakointia kaupunki on saanut tammi-elokuussa yhteensä 216,1 milj. euroa, 62,2 prosentin lasku edellisvuoteen verrattuna.

Kuvio 11: Kunnallis- ja yhteisöveron kumulatiiviset kuukausittaiset tilitykset 2021–2023

Kuntaryhmän ja Vantaan jako-osuudet kunnallisveroista vuosille 2021–2023

Verovuosi	Kuntaryhmä	Jako-osuus
Verovuosi 2023	0,2446	0,04042002
Verovuosi 2022	0,6125	0,0445582
Verovuosi 2021	0,5984	0,04433554

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa elokuussa vuoden 2021 valmistuneen verotuksen, vuoden 2022 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun väkiluvun kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kehikon mukaan kertyvän Vantaalla noin 431 milj. euroa eli noin 17 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa on oletettu. Talousarviota parempaan ennusteeseen vaikuttavat erityisesti palkansaajien sopimuspalkkojen ja koko palkkasumman nousu. Edelliseen vuoteen nähden ennustetaan laskua kertyvän 55,1 prosenttia. Verotuottoa suhteessa edelliseen vuoteen laskee hyvinvointialueuudistuksen mukainen 12,64 prosenttiyksikön leikkaus kunnallisveroon. Vuoden 2022 verotus valmistuu loka-marraskuussa. Mahdollinen jako-osuuden tarkistus ja sen vaikutus marraskuun tilityksen suuruuteen varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastettaneen myös vuoden 2023 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 70,4 milj. euroa tammi-elokuussa, laskua 28,7 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen muutos edellisvuoteen oli 30,5 prosenttia. Hyvinvointialueuudistus leikkasi kuntien osuutta yhteisöverotuotoista noin kolmasosalla. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan kuntaliiton verokehikon mukaan olevan 94,7 milj. euroa eli ylittävän talousarvion noin 7 milj. eurolla. Positiivista yhteisöverokertymän arviota selittää verovuoden 2022 parantuneet maksuunpanoarviot sekä alkuvuoden 2023 ennakoitua suuremmat verotilitykset. Kesästä alkaen yritykset ovat kuitenkin alentaneet ennakkooveromaksujaan.

Kuntaliiton kehikon mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 113,6 milj. euroa vuonna 2023, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 5 milj. eurolla erityisesti rakennusten kasvaneiden verotusarvojen vuoksi. Rakennuskustannusten nousu on korottanut rakennusten jälleenhankinta-arvoja, jotka korottavat verotusarvoja.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 28 milj. eurolla, mikäli valmistuva verotus vastaa elokuussa 2023 annettua ennakotietoa.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaan 127,7 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 30,0 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 20,2 milj. euroa vuonna 2023. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi ennusteen pohjalta 177,7 milj. euroa, 3,3 milj. euroa alle talousarvion.

Käyttötalous

Tammi-elokuussa kaupungin ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 209,0 milj. euroa, toimintakuluja -642,4 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -433,4 milj. euroa. Tammi-elokuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 61-prosenttisesti, toimintakulut 65-prosenttisesti ja toimintakate 67-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 329,7 milj. euroon ja toimintakulut - 1 009,6 milj. euroon. Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan alittamaan talousarvion noin 14,7 milj. eurolla. Alitus johtuu kaupunkiympäristön toimialan maanmyyntivoittotavoitteen alittumisesta yli 20 milj. eurolla. Erityisesti asuntotonttien

kysynnän määrä on vähentynyt johtuen Ukrainan sodasta, rakennuskustannusten ja korkojen noususta, inflaatiosta sekä kuluttajien luottamuksen heikentymisestä aiheutuvasta epävarmasta markkinatilanteesta. Muilla toimialoilla toimintatuottojen ennustetaan ylittävän talousarvion.

Toimintakulut ylittävät talousarvion ennusteen mukaan noin 20,5 milj. eurolla. Kunta-alan palkkaratkaisua tarkennettiin alkuvuodesta 2023 ja se kasvattaa vuoden 2023 henkilöstömenoja arviolta 6,5 milj. euroa talousarviossa ennakoitua enemmän. Ylitys jakautuu kaikille toimialoille. Työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan ylittävän talousarvion 4 milj. eurolla, koska pitkäaikaistyöttömyys on edelleen korkealla tasolla. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan ylityksen ennustetaan olevan 20,5 milj. euroa erityisesti varhaiskasvatuksen Seuren henkilöstövuokrauksen kasvaneen käytön ja hinnankorotusten aiheuttamien kustannusten kasvun vuoksi. Varhaiskasvatuksessa sairauspoissaolot ovat edelleen korkeat ja sijaisten sekä avustajien tarve on kasvanut. Ylitykseen sisältyy myös yksityisen varhaiskasvatuksen arvioidua suurempi lapsimäärän kasvu, mikä kasvattaa palvelusetelikustannuksia. Kaupunkiympäristön toimialan menoylityksen ennustetaan olevan 7,8 milj. euroa. Ylitys johtuu katujen ja puistojen rakentamis- ja kunnossapitokustannusten sekä lämmitys- ja sähkökustannusten noususta. Lisäksi kiinteistönhoidossa arvioidaan tulevan ylityksiä ja myös HSL:n kuntaosuuslaskennan muutos tuo kirjanpidollisia lisäkustannuksia vuodelle 2023. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 35,2 milj. euroa negatiivisena talousarvioon nähden.

Verotulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 28,4 milj. eurolla. Ylitystä ennustetaan kaikissa verolajeissa. Valtionosuustuottojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 3,3 milj. eurolla.

Rahoituserien ennakoidaan ylittävän talousarvion 3,2 milj. eurolla. Korkotulot ylittävät talousarvion 5,3 milj. eurolla ja korkokulut 2,1 milj. eurolla. Kaupungin lainasalkun suojausaste on korkea, mutta markkinakorkojen vuoden 2022 nopea nousu alkaa näkyä myös kaupungin korkokustannuksissa vuoden 2023 aikana. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kaupungin korkokulujen toteuma on 2,5 milj. euroa, kun vuoden 2023 ennuste on 14,4 milj. euroa.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-elokuussa toteutunut 72,9 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 110,8 milj. euroa.

Vuoden 2023 toisessa osavuositarkastuksessa vuosikatteen ennustetaan 151,5 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 6,9 milj. eurolla. Tulosenuste päättyy elokuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin 40,7 milj. euron ylijäämään (talousarvio 47,5 milj. euroa). Vuoden 2023 tulos on poikkeuksellisen korkea, koska hyvinvointialueiden irtautuessa 1.1.2023 kunnille tilitetään osa kunnallisveroista vielä vuoden 2022 korkeampien veroprosenttien mukaisina ja yhteisöveroja vanhojen jako-osuuksien mukaisina. Tilanne normalisoituu vuoteen 2025 mennessä.

Investoinnit

Tammi-elokuussa kaupungin investointiosan tuloja on toteutunut 3,4 milj. euroa, investointiosan menoja -99,2 milj. euroa ja investointiosan netto on -95,8 milj. euroa.

Kaupungin kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2023 toteutuvan 173,7 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 6,7 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 6,8 milj. euroa ja investointiosan nettoksi ennustetaan 166,9 milj. euroa (talousarvio -174,4 milj. euroa).

Investointimenoissa ennustetaan syntyvän ylitystä julkisessa käyttöomaisuudessa noin 12,8 milj. euroa mm. rakentamisen kustannustason nousun sekä yleisen inflaation aiheuttaman kustannusten kohoamisen vuoksi. Myös Vantaan ratikan rakentamisen suunnitteluun sekä allianssikumppanien hankintaan varaudutaan. Rakentamisinvestointien puolestaan ennustetaan alittavan talousarvion 17,7 milj. eurolla johtuen useiden hankealoitusten siirtymisestä myöhempään ajankohtaan mm. hankevalmistelun ja urakkakilpailutusten pitkittyessä sekä rakentamisen markkinatilanteen häiriöiden vuoksi.

Rahoitus

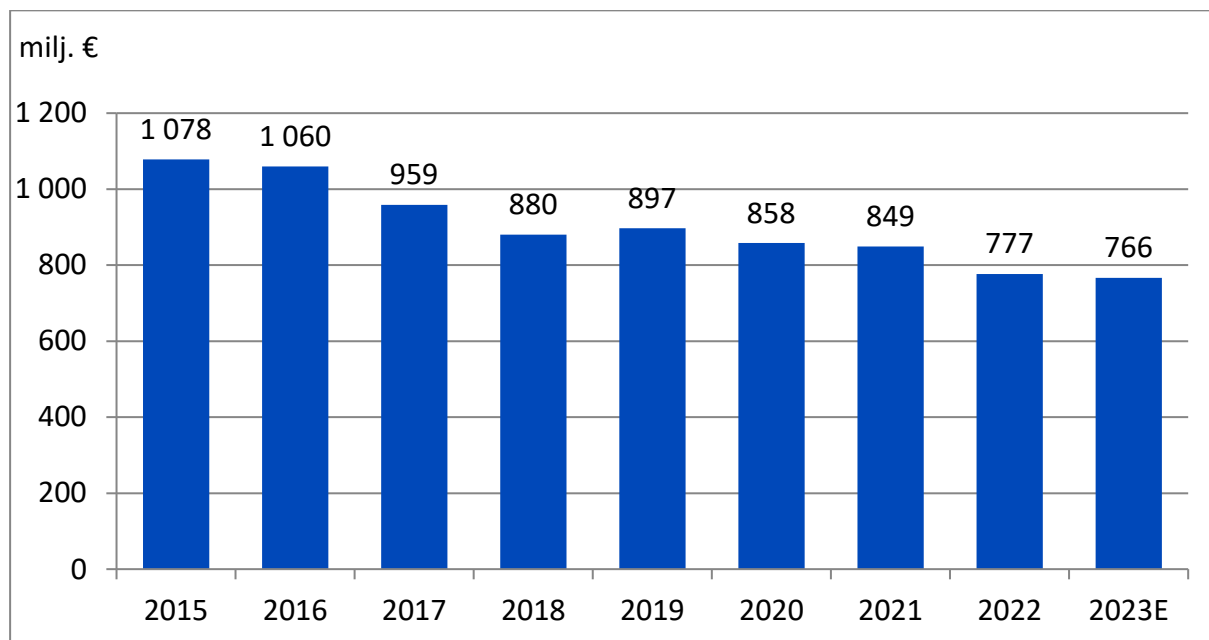
Vuoden 2023 nettolainanoton arvioidaan talousarviossa olevan lievästi negatiivinen. Vuonna 2022 Vantaa lyhensi pitkäaikaisia lainoja 71,7 milj. euroa ja kaupungin lainakanta on näin ollen supistunut noin 300 milj. euroa vuodesta 2016. Lainan määrä /asukas on laskenut vielä merkittävämminkin. Kaupunki lyhentää kuluvana vuonna pitkäaikaisia lainoja niiden lyhennysohjelmien mukaisesti 106,7 milj. euroa. Tämän

lisäksi ennaaikaisesti maksettiin 52 milj. euron suuruinen laina, josta on toistaiseksi jälleenrahoitettu 40 milj. euroa edullisemmilla ehdoilla. Uuden lainanoton määrä tarkentuu syksyn kuluessa, kun on muodostunut tarkempi kuva talousarvion toteumasta, rahoitustarpeesta ja kaupungin likviditeettitilanteesta. Pois maksetun lainan osittaisen jälleenrahoituksen lisäksi kaupunki ei ole nostanut uutta pitkäaikaista lainaa.

Kuluvan vuoden likviditeettitilanne on pysytellyt toistaiseksi kohtuullisen hyvällä tasolla. Tammikuussa 2023 kaupunki maksoi ennustetta enemmän vuodelle 2022 kuuluvia sosiaali- ja terveystoimen laskuja, mikä näkyi kassavarojen selkänä laskuna vuodenvaihteen jälkeen. Likviditeettitilanne on kuitenkin tasaantunut vuoden kuluessa. Kaupunki ja sen tytäryhteisöt saavat nyt ensimmäistä kertaa vuosikymmeneen myös korkotuottoa likviditeetilleen.

Kassanhallinnan strategisena tavoitteena on edelleen riittävän likviditeetin turvaaminen konsernitasolla kaikissa tilanteissa.

Kuvio 12: Lainakanta (ilman konsernitilin saldoa)

Rahoitusmarkkinat

Laaja-alaiset inflaatiopaineet ovat jatkuneet odotettua vahvempina, ja keskuspankit ovat jatkaneet aggressiivista rahapolitiikan kiristämistä. Vaikka hintojen nousu on hidastumassa, inflaatiovauhti saattaa silti pysyä keskuspankkien tavoitteita nopeampana pidemmän aikaa. Rahapolitiikan nopea kiristyminen on jo heikentänyt talouden kasvulukuja merkittävästi, mutta työmarkkinat ovat pysyneet yllättävän vahvoina. Näin ollen rahapolitiikan keventämistä saatetaan joutua odottamaan, ja riskinä on, että keskuspankit saattavat joutua nostamaan korkoja lisää, vaikka talouden kasvunäkymät ovat heikot ja taantuman riski koholla. Todennäköisesti euroalueella ollaan lähellä korkohuippua, mutta korkojen laskua jouduttaneen odottamaan.

Kaupungilla ja sen tytäryhteisöillä ei ole ongelmia toteuttaa tarvittava lyhyt- ja pitkäaikainen varainhankinta. Korkokulut nousevat vääjäämättä, koska uusi lainanotto tapahtuu aina vallitsevaan korkotasoon ja vaikuttaa siten korkomenoihin välittömästi. Kaupungin lainasalkun suojausaste on ollut poikkeuksellisen korkea, mutta se laskee ajan kuluessa, ellei uusia suojauksia tehdä. Korkeammat pitkät korot näkyvät välittömästi korkosuojausten ja kiinteäkorkoisten lainojen hinnoittelussa tehdyn korkosuojauksen merkittävästi kalliimmaksi.

SITOVAT TAVOITTEET

Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet ovat kuntalain 110 §:n tarkoittamia valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita. Vuonna 2023 niitä on 41 kappaletta.

Sitovista tavoitteista raportoidaan 31.8.2023 tilanteen mukaisesti. Tavoitteista 13 toteutunee täysin, 20 osittain ja 2 ei lainkaan. 6 tavoitteen osalta arviointia ei voitu vielä tehdä. Raportointi sisältää tiiviin sanallisen selostuksen sitovan tavoitteen toteutumiseksi tehdyistä toimenpiteistä ja tilannearvion tavoitteiden toteutumisesta. Sitovien tavoitteiden raportointi on liitteenä.

Vantaan kaupungin suurimpien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Kaupunginvaltuusto on asettanut tytäryhtiöille toimintaan ja talouteen liittyviä tavoitteita, joiden toteutumisesta raportoidaan konsernijaostolle tilanteesta 30.4, 31.8. ja 31.12.2023. Lisäksi suurimpien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuositarkastuksen yhteydessä.

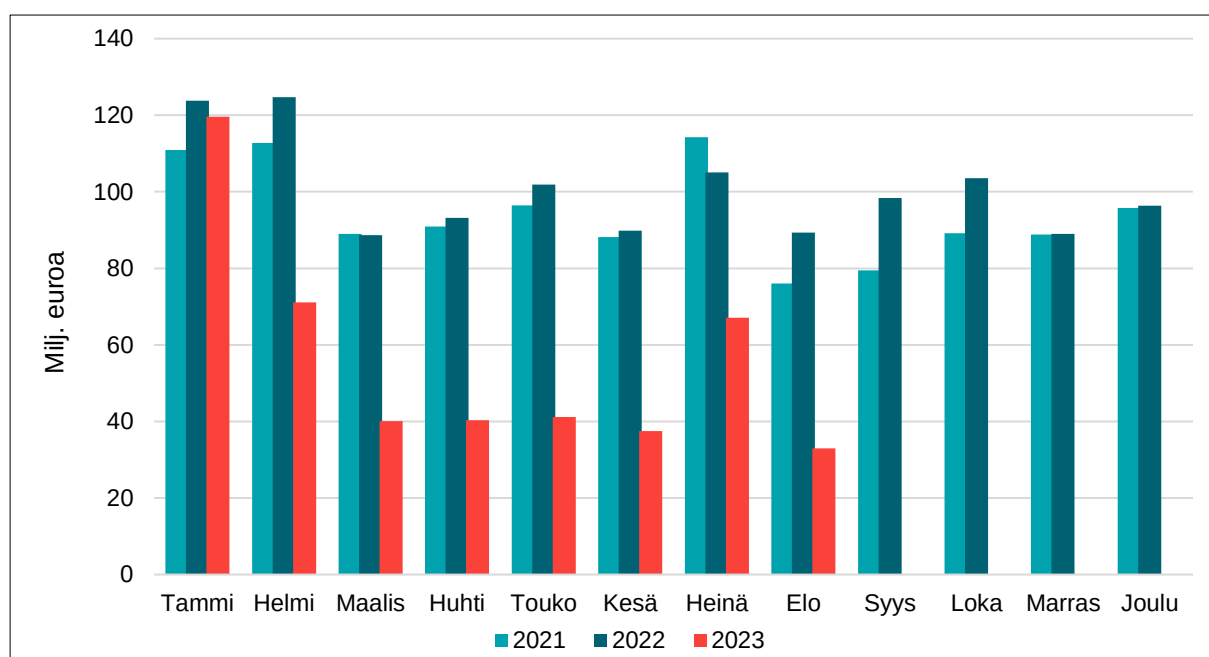
KESKEISET TUNNUSLUVUT

Keskeiset tunnusluvut	KS 2023	TOT 1–8 2023	Ennuste 2023	Ero TA / ennuste
Toimintakate (milj. eur)	-645	-433	-680	-35,2
Toimintakatteen kasvu %	-53,8 %		-51,2 %	2,5 %
Vuosikate (milj. eur)	158,4	152,0	148,3	-10,0
Vuosikatteen muutos % edelliseen vuoteen	28,1 %		20,0 %	-8 %
Vuosikate/poistot, %	143 %		134 %	-9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-110,8	-72,9	-110,8	0,0
Tilikauden tulos (milj. eur)	47,5	79,2	37,5	-10,0
Investointiosa netto (milj. eur)	-174,4	-95,8	-166,9	7,5
Investointiosa netto tulorahoitus %	91 %		89 %	
Pitkäaikainen lainakanta (milj. eur)	775		766	-9

VEROTULOT

1 000 €	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TOT 31.8.	TOT -%
Verotulot yhteensä	1 131 636	1 203 661	610 000	449 702	73,7 %
Kunnallisvero	907 442	957 370	413 000	325 172	78,7 %
Kiinteistövero	100 162	108 450	109 000	54 171	49,7 %
Yhteisövero	124 032	137 840	88 000	70 360	80,0 %

Kuvio 13: Verotulojen kehitys kuukausittain 2021–2023

TULOSLASKELMA

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	TA 2023	TOT 31.8.	ENNUSTE
Toimintatulot	344 417	208 971	329 738
Toimintamenot	-989 098	-642 401	-1 009 596
Toimintakate	-644 681	-433 430	-679 858
Verotulot	610 000	449 702	638 424
Valtionosuudet	181 000	118 490	177 739
Korkotulot	11 340	9 272	16 600
Muut rahoitustulot	13 256	12 790	13 256
Korkomenot	-12 300	-4 730	-14 400
Muut rahoitusmenot	-262	-56	-262
Vuosikate	158 353	152 040	151 499
Poistot	-110 838	-72 881	-110 838
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0
Tilikauden tulos	47 514	79 159	40 661

RAHOITUSLASKELMA

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	TA 2023	TOT 31.8.	ENNUSTE
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	158 353	152 040	151 499
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-40 693	-5 845	-12 135
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-180 445	-99 218	-173 707
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 513	1 337	2 513
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	44 193	7 918	16 435
Toiminnan ja investointien rahavirta	-16 079	56 231	-15 395
Antolainauksen muutokset	770	9 219	-11 779
Antolainasaamisten lisäykset	-8 000	-2	-21 000
Antolainasaamisten vähennykset	8 770	9 221	9 221
Lainakannan muutokset	-1 700	-70 417	-10 524
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	105 000	40 000	145 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-106 700	-80 331	-155 524
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-30 086	0
Oman pääoman muutokset	0	-256	-256
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-74 375	0
Rahoituksen rahavirta	-930	-135 829	-22 559
Vaikutus maksuvalmiuteen	-17 009	-79 597	-37 954
Nettolainanotto	-1 700	-70 417	-10 524

10 YLEISHALLINTO

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2022	TA 2023	TOT 1-8	TOT-%	Ennuste
TOIMINTATULOT	18 730	407	340	83	727
TOIMINTAMENOT	-29 842	-22 345	-9 695	43	-19 224
TOIMINTAKATE	-11 113	-21 938	-9 355	43	-18 496

Palvelualueittain

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Yleishallinto yhteensä			
Toimintatulot	407	340	83
Toimintamenot	-22 345	-9 695	43
Toimintakate	-21 938	-9 355	43
Keskusvaalilautakunta			
Toimintatulot	350	0	
Toimintamenot	-731	-577	79
Toimintakate	-381	-577	151
Kaupunginvaltuusto			
Toimintamenot	-1 508	-652	43
Toimintakate	-1 508	-652	43
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus			
Toimintamenot	-651	-336	52
Toimintakate	-651	-336	52
Kaupunginhallitus			
Toimintatulot	0	321	
Toimintamenot	-14 678	-4 626	32
Toimintakate	-14 678	-4 306	29
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset			
Toimintatulot	57	19	33
Toimintamenot	-4 777	-3 503	73
Toimintakate	-4 719	-3 484	74

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Yleishallinnon tuottojen toteumaprosentti tammi-elokuussa oli 83. Tuloihin on kirjattu Seuren osakkeiden myyntivoitto. Menojen toteumaprosentti tammi-elokuussa oli 43.

Huhtikuussa järjestettiin eduskuntavaalit ja tammikuussa 2024 järjestettävien presidentinvaalien suunnittelu on jo aloitettu. Valtuusto ja kaupunginhallitus on pitänyt läsnäolokokouksia. Valtuuston selostustilaisuudet ja kaupunginhallituksen iltakoulut järjestetään edelleen hybridinä. Valtuustoseminaari järjestettiin elokuun lopussa.

Talousarvion toteutuminen 2023

Yleishallinnon tuottojen toteumaprosentti tammi-elokuussa oli 83. Tuloihin on kirjattu Seuren osakkeiden myyntivoitto.

Menojen toteumaprosentti tammi-elokuussa oli 43. (Keskusvaalilautakunta 79 %, Kaupunginvaltuusto 43 %, Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus 52 %, Kaupunginhallitus 32 %, Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset 73 %).

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Keskusvaalilautakunta järjesti huhtikuussa eduskuntavaalit. Näiden järjestelyt sujuivat hyvin. Henkilökuntaa jouduttiin palkkamaan enemmän ennakkoäänestyksen ajaksi ja tästä syystä kuluja on ollut suunniteltua enemmän. Lisäksi lautakuntien palkkioiden maksamisessa oli haasteita uuden järjestelmän myötä.

Keskusvaalilautakunta on huhtikuisten eduskuntavaalien jälkeen aloittanut vuoden 2024 tammikuussa järjestettävien presidentinvaalien suunnittelun ja järjestämisen. Presidentinvaalien kustannuksista osa tulee vuodelle 2023 ja tämä näkyy myös talousarviossa.

Kaupunginvaltuusto on pitänyt kokoukset tavalliseen tapaan läsnäolokokouksina valtuustosalissa. Kaupunginvaltuuston selostustilaisuudet ja kaupunginhallituksen iltakoulut järjestetään edelleen hybridinä. Valtuustoseminaari järjestettiin elokuun lopussa. Talousarviossa on pysytty ja poikkeavaa raportoitavaa ei ole ilmennyt.

Tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen palveluyksikön toiminta on edennyt vahvistetun toimintasuunnitelman ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Elokuuhun mennessä tilintarkastustoiminnassa ei ole ollut lisätoimeksiantoja. Toimintaa kehitetään resurssien puitteissa.

Kaupunginhallitus on pitänyt kokoukset normaalisti lähitilaisuuksina. Talousarviossa on pysytty ja poikkeavaa raportoitavaa ei ole ilmennyt.

Historiatoimikunnan Vantaan50-tutkimushankkeen ensimmäinen julkaisu on edennyt tekstien ja kuvien toimitusvaiheeseen. Kirjan kustantamon ja käännöstyön kilpailutusta on valmisteltu. Juhlavuoden ohjelmaa ja kirjan julkistamiseen liittyviä tapahtumia ja seminaareja on suunniteltu yhdessä kaupungin eri toimijoiden kanssa.

11 KAUPUNKISTRATEGIA JA JOHTO

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2022	TA 2023	TOT 1-8	TOT-%	Ennuste
TOIMINTATULOT	12 978	8 275	4 515	55	8 763
TOIMINTAMENOT	-128 000	-121 185	-67 777	56	-121 816
TOIMINTAKATE	-115 022	-112 910	-63 262	56	-113 052

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Kaupunkistrategia ja johto yhteensä			
Toimintatulot	8 275	4 515	55
Toimintamenot	-121 185	-67 777	56
Toimintakate	-112 910	-63 262	56
Yleisjohto			
Toimintatulot	0	410	
Toimintamenot	-14 600	-2 836	19
Toimintakate	-14 600	-2 427	17
Sisäinen tarkastus			
Toimintamenot	-417	-231	55
Toimintakate	-417	-231	55
Talous ja strategia			
Toimintatulot	345	206	60
Toimintamenot	-6 028	-3 853	64
Toimintakate	-5 684	-3 648	64
Henkilöstö- ja konsernipalvelut			
Toimintatulot	3 872	2 308	60
Toimintamenot	-49 433	-27 927	56
Toimintakate	-45 561	-25 619	56
Kasvupalvelut			
Toimintatulot	3 984	1 556	39
Toimintamenot	-44 833	-29 316	65
Toimintakate	-40 850	-27 760	68
Viestintä			
Toimintatulot	75	0	
Toimintamenot	-2 516	-1 499	60
Toimintakate	-2 441	-1 499	61
Kuntademokratia			
Toimintatulot	0	36	
Toimintamenot	-3 358	-2 115	63
Toimintakate	-3 358	-2 078	62

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Kaupunkistrategian ja johdon toimialan toimintatuottojen toteuma on elokuun lopussa 55 prosenttia ja toimintakulujen 56 prosenttia. Toimialan menojen ennakoidaan ylittävän talousarvion noin 0,6 milj. euroa ja tulojen noin 0,5 milj. euroa. Toimintatuottojen ylitys johtuu hyvinvointialueelle myydyistä palveluista. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoidaan ylittävän talousarvion noin 4 milj. eurolla.

Talousarvion toteutuminen 2023

Kaupunkistrategian ja johdon toimialan toimintatuottojen kumulatiivinen toteuma talousarvioon nähden on elokuun lopussa 55 prosenttia ja toimintakulujen 56 prosenttia. Toimialan menojen ennakoidaan ylittävän talousarvion noin 0,6 milj. eurolla ja tulojen noin 0,5 milj. eurolla.

Henkilöstö- ja konsernipalveluiden toimintatuottojen kumulatiivinen toteuma on elokuun lopussa 60 prosenttia talousarviosta ja toimintakulujen 56 prosenttia talousarviosta. Loppuvuoden ennusteen mukaisesti tuotot ylittävät talousarvion ja kulut alittavat talousarvion. Toimintatuottojen ylittyminen johtuu hyvinvointialueelle myydyistä palveluista.

Ennusteen mukaan kasvupalveluiden toimintakulut tulevat ylittämään talousarvion noin 3,4 milj. euroa vuonna 2023, koska työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoidaan ylittävän talousarvion noin 4 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kumulatiivinen toteuma elokuussa on yhteensä noin 19 milj. euroa, 79 prosenttia talousarviosta. Työmarkkinatuen kuntaosuus on noussut, vaikka pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt. Pitkäaikaistyöttömyyden lasku on ollut hidasta erityisesti työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman vuoksi. Elinkeinopalveluiden toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan alittumaan noin 0,1 milj. eurolla ja toimintakulut noin 0,6 milj. eurolla, joka perustuu lähinnä hankkeiden aloitusten viivästymiseen.

Muiden palvelualueiden talousarviot toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Talouden ja strategian palvelualue

Talousohjaus on valmistellut talousarvion 2024 kaupunginjohtajan esityksen, jolle tuottavuus- ja kasvuohjelma 2021–2025, kaupunkistrategia 2022–2025 sekä valtuustositopimus luovat reunaehdot. Vuoden 2023 talouteen vaikuttaa voimakkaasti Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa luoden suoria sekä epäsuoria kustannuksia mm. inflaation ja korkojen nousuna. Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa vielä pitkälle tulevaan mm. vuodelle 2023 ja 2024 maksettavien verohäntien sekä valtionosuusleikkauksien muodossa. Investointitasoa puolestaan nostaa kaupunginvaltuuston 22.5.2023 tekemä päätös Vantaan ratikan rakentamisesta. Vuoden 2025 alussa tulee voimaan TE2024 uudistus, joka lisää kaupungin tehtäviä huomattavasti ja vaikuttaa kaupungin talouteen vuodesta 2024 eteenpäin.

Rahoituksesta siirtyi riskienhallinta 1.9.2023 alkaen Kuntademokratian palvelualueelle. Riskienhallintapäällikön rekrytointi on osoittautunut viime vuosina erittäin haastavaksi, mistä on seurannut katkoksia riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kehittämisessä. Siirrolla halutaan varmistaa toiminnan jatkuvuus.

Kaupunki maksoi kesäkuussa ennenaikaisesti noin 50 milj. euron suuruisen lainan ja jälleenrahoitti siitä 40 milj. euroa edullisemmin ehdoin. Muu pitkäaikainen lainanotto tarkentuu syksyn aikana.

VTK Kiinteistöt Oy:n kaikki laina- ja rahoitussopimukset järjestellään uudelleen osana vuodenvaihteessa tapahtuvaa yritysjärjestelyä.

Talousohjaus on jatkunut vuoden vaihteessa aloittaneen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tuomien muutosten sopeuttaminen kaupungin taloustoimintaprosesseihin. Lisäksi talousohjausalueen hyvinvointialueelle antama tuki taloustoimintaprosessien käynnistymisessä jatkuu edelleen. Vantaan kaupungin alkuvuoden esiselvitystyö talousohjausalueen järjestelmäkokonaisuuden nykytilan kartoituksesta ja selvityksestä tulevaisuuden skenaarioiden selvittämiseksi on valmistunut.

Talousohjausalueen ohjelmistorobotiikan osalta on jatkettu edelleen olemassa olevien prosessien kehittämistä.

Strategia ja tutkimus toteuttaa strategian väliarviointia, joka valmistuu lokakuussa. Samalla rakennetaan yhteisiä strategisia linjauksia hyvinvointialueen kanssa. Edunvalvonnassa on korostunut hallitusohjelman analysoiminen ja sen vaatimuksiin reagoiminen. Loppukesästä on valmistunut vieraskielisten väestöennuste pääkaupunkiseudulle.

Henkilöstö- ja konsernipalveluiden palvelualue

Hankintojen tiedolla johtamisen projekti päättyi suunnitelman mukaisesti kesäkuussa. Projektin ensimmäisen vaiheen tavoitteet saatiin toteutettua ja kaikki kaupungin puitesopimukset saadaan syksyn aikana järjestelmään. Sopimushallinnan käyttökoulutukset jatkuvat syksyllä. Loppuvuodesta kerätään käyttökokemuksia ja kehitysideoita. Jatkokehitystä toteutetaan vuoden 2024 puolella.

Konserniohjaus ja –valvonnan yksikkö on jatkanut konserniomistusten kokonaissuunnitelman toteuttamiseen liittyvää valmistelua, jossa ajankohtaisena on As Oy Sepänpuiston osakekannan ja tontin myynti VAV-konsernille. Hyvinvointialuemuutoksiin liittyen Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymän yhtymäkokous päätti kesäkuussa 2023 kiinteistövarallisuuden myynnistä. Myynnin jälkeen kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän purkamisesta. Suurten yhtiöiden vastuullisuusohjelmien laatiminen edistyy ja keskeisiä nostoja esiteltiin konsernijaoston iltakoulussa toukokuussa.

Tietohallinnon toiminnan uudistuksia oli tietoliikennetopologian muutos, jolla vastataan paremmin nykyisiin käyttötarpeisiin ja parannetaan tietoturvaa. Lisäksi Vantaan ITSM järjestelmää laajennettiin kattamaan mobiililiittymien hallinnan. Toimintamalleista kehitettiin etenkin hyötyjenhallintaa ja projektinhallintaa. Vantaan ja Keravan hyvinvointialuetta on tuettu IT palvelujen siirrossa ja siirrot jatkuvan vielä vuoden loppuun. Tulevaisuutta varten käynnistettiin selvitys, jossa tavoitellaan ict -infrastruktuurin modernisointia.

Kehittämispalveluissa kehittämiskumppaneiden ja toimialojen yhteistyö henkilöstökoulutuksen sekä osaamisen ja johtamisen kehittämisessä on jatkunut sopimusten mukaisesti. Uusi verkkokoulutuskokeilu koko henkilöstölle on käynnissä Edushousen kanssa, kokeilussa on uutisoinnin kautta pyritty aktivoimaan verkkokoulutusten hyödyntämistä. Saatavuusohjelman kehittämisrahan hakemisen periaatteet ja haku toteutuksessa sekä kaupunkitasoinen perehdyttämisen kehittämistyö jatkuu. Omaehtoisen koulutuksen jatkuva haku on käytössä varhaiskasvatuksen

pätevöitymiskoulutuksiin. Lääkärikeskus Aava aloitti vuoden alussa uutena työterveyshuoltokumppanina varhaiskasvatuksen ja kaupunkiympäristön alueilla, ja tämä on vaatinut ohjausta ja toimintatapojen luomista myös uuden palveluntuottajan kanssa. Uusi Hertta hr-järjestelmämuutos vaatii prosessien ja mm. raportoinnin uudelleen tarkastelua. Uusia varhaisvaiheen työkaluja on otettu kokeiluun työterveyshuollon palveluvalikkoon. Tiivis yhteistyö Kevan kanssa eri hankkeissa on käynnistynyt ja jatkuu. Työsuojelun uusi toimintaohjelma sekä uusi päihdeohjelma Piilotelusta puheeksi on käyttöön otettu. Tikkurilan toimitilahanke on käynnistynyt uudelleen.

Toimialojen hr-palveluissa käynnistyi kehittämisprojekti, jonka aikana toimistotyöaika määritellään jo käytössä olevaan työaikajärjestelmään. Lisäksi järjestelmään kehitetään liukuvan työajan määritykset. Järjestelmä mahdollistaa jatkossa myös mobiilileimauksen. Työaikakorvausten maksuprosessia liukuvassa työajassa kehitetään projektin aikana.

Hertan käyttöönoton myötä uudistuneet hr-käytännöt ovat lisänneet asiakkaiden tuen tarvetta toimialojen hr-palveluissa. Uuden hr-järjestelmän käyttöönoton myötä ruuhkautuneita hr-palveluita on saatu purettua kesän aikana. Asiakkaiden valmennusta uusiin käytäntöihin ja toimintatapoihin jatketaan yhä syksyn aikana arjen sujuvuuden varmistamiseksi.

Työnantajapalveluissa 1.6.2023 ja 1.8.2023 voimaan tulleet palkankorotukset on saatu toteutettua ja neuvottelutoiminta niiden osalta päätettyä. Painopisteenä olivat saatavuuteen perustuvat palkantarkistukset mm. varhaiskasvatuksessa laajasti sekä nuorisotyö. Rekrytoinnissa on edistetty saatavuusohjelman toteutumista mm. markkinointia tehostamalla, varhaiskasvatuksen nopean rekrytoinnin tuella sekä opilaitosyhteistyötä tiivistämällä.

Kasvupalveluiden palvelualue

Elinkeinopalvelut on jatkanut SmartVantaa -konseptin kehittämisen koordinoimista, jonka osina on työstetty Aviapoliksen alueen sekä Osaamiskampus (entinen oppimiskampus) -hankkeen kehitystyötä. Kaupunkitasoisen Tikkurilan osaamiskampus -hankkeen tavoitteena on osaamislähtöisen vantaalaisen kehittämismallin eteenpäin vieminen, missä mahdollistetaan yritysten tarpeita vastaavan osaavan työvoiman saatavuus. Osana elinkeinopalveluiden Vantaalla koordinoimaa pääkaupunkiseudun ekosysteemisopimusta on käynnistynyt seitsemän uutta kehittämisprojektiä

klusterikehittämisen ja yrityskehityspalveluiden tueksi. Lisäksi jatketaan kansainvälisten osaajien houkutteluun ja asettautumiseen liittyvän talent –toiminnan kehittämistä tavoitteena tehdä siitä tulevaisuudessa vakituinen palvelu. Tämän lisäksi on vahvistettu vieraskielisten yritysneuvonnan resursseja.

Elinvoimainen ja osaava Vantaa strategiateemaan liittyen elinkeinopalvelut koordinoi kasvu- ja elinvoimaohjelman toteuttamista. Ohjelman puitteissa on käynnistynyt lukuisia toimenpiteitä, joista elinkeinopalveluiden vastuulla on ollut muun muassa startup- ja kasvuyritystoiminnan vahvistaminen, osaamisen ennakkoinnin vahvistaminen, pk-yritysten osaamisen kehittäminen, klusteritoiminnan vahvistaminen sekä 48 tunnin palvelulupaus yrityksille.

Työllisyyspalveluissa työllisyyden kuntakokeilu Keravan kanssa jatkuu 31.12.2024 saakka, jolloin työvoimapalveluiden pysyvä siirto työllisyysalueille toteutetaan. Kuntakokeilun tavoitteena on asiakkaan yksilöllinen kohtaaminen ja vaikuttavat palvelupolut.

Kuntakokeilun alussa korona vaikutti voimakkaasti yleiseen työmarkkinatilanteeseen. Samalla pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi voimakkaasti. Vuoden 2022 alusta työttömyys laski 1,7 prosenttia, joten työttömyysaste oli joulukuussa 10,3 prosenttia. Myös pitkään kasvussa ollut pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun vuoden 2022 aikana.

Ukrainan sota on aiheuttanut epävarmuutta talouden kehitykseen vuoden 2023 aikana. Epävarmuus on näkynyt työttömyysasteen vaihteluna, joka oli tammikuun alussa 11 prosenttia, toukokuussa 10,3 prosenttia ja elokuussa jälleen 11 prosenttia. Samaan aikaan avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt merkittävästi eli noin 37 prosenttia edellisvuoden kesäkuuhun verrattuna. Myös työmarkkinatuen kuntaosuuksien odotetaan ylittävän talousarvion 2023 noin neljällä miljoonalla eurolla.

Työllisyyspalveluissa on vuoden 2023 aikana käynnistetty TE2024 –uudistuksen toimeenpanon suunnittelu. Uudistuksessa työllisyys- ja elinvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy TE2024 ja Koto2024 -lakien perusteella pysyvästi kuntien tehtäväksi ja uudistus astuu voimaan vuoden 2025 alusta. Vantaan kaupunki valmistelee järjestämissuunnitelmaa itsenäisesti, sillä Keravan kaupunki päätti vuoden alussa hakea poikkeuslupaa toimiakseen työvoimaviranomaisena. Vantaa ja Kerava ovat solmineet aiesopimuksen yhteistyöstä myös työvoimapalveluiden siirron jälkeen. Yhteistyökohteet määritellään tarkemmin syksyn 2023 aikana.

TE2024 -uudistuksen valmistelua ohjaa kaupunginjohtajan nimeämä TE2024- valmisteluryhmä ja sen perustamat 11 toimialaryhmää. Toimialaryhmät ovat osallistuneet laajasti järjestämisvastuun myöntämisen edellytyksenä olevan Vantaa järjestämissuunnitelman työstämiseen. Vantaan kaupungin päätös hakeutumisesta työllisyysalueeksi tehdään kaupunginvaltuustossa 9.10.2023. Järjestämissuunnitelma on toimitettava valtioneuvostolle 31.10.2023 mennessä. Valtioneuvosto tekee päätökset työllisyysalueista työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä 29.2.2024 mennessä. TE2024 -uudistuksessa siirtyvät TE- palvelut rahoitetaan pääosin valtionosuusrahoituksella.

1.9.2023 aloittava uusi työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue tulee sijoittumaan Tikkurilan osaamiskampukselle. TE2024 –uudistuksen valmistelussa tehdään tiivistä yhteistyötä Tikkurilan osaamiskeskushankkeen kanssa.

Vantaa, Espoo ja Helsinki ovat perustaneet keväällä 2023 yhteisen PKS- projektitoimiston hankinta- ja työnantajapalveluyhteistyön määrittelemiseksi. PKS- kaupunginjohtajat ovat hyväksyneet kesäkuussa 2023 aiesopimuksen yhteistyön jatkovalmistelun pohjaksi.

Kuntalaispalveluiden Asiakaspalvelu 2030 -ohjelmatyössä on touko-elokuun aikana syvennetty asiakasymmärrystä henkilöstön työpajoissa, kokeiluilla sekä keräämällä dataa haastattelemalla asiakkaita Tikkurilan ja Myyrmäen Vantaa-infoissa. Lisäksi käynnistettiin asiakaspalvelun johtamisjärjestelmän rakentaminen yhteistyökumppanin kanssa.

Vantaa-infon asiointipisteistä Tikkurila on palvellut koko vuosikolmanneksen. Myyrmäen Vantaa-info oli suljettuna kesäkuun ajan ulkoseinän korjauksen vuoksi ja Korson Vantaa-info oli suljettuna kesä-heinäkuun ajan, kuten joka kesä. Asiakkaita kävi Vantaa-infoissa yhteensä 31 900 ja puheluita saapui 11 230. Toukokuun alusta alkaen myös hyvinvointialueen asiakasmaksujen maksaminen tuli mahdolliseksi Vantaa-infoissa.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen irtaantuminen Vantaan kaupungin puhelinliikenteestä saatiin päätökseen. Elokuun aikana viimeisetkin Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen asiakaspalvelunumerot ja liittymät siirrettiin hyvinvointialueelle.

Kuntademokratian palvelualue

Kuntademokratian palvelualueen henkilöstö on työskennellyt alkuvuoden etätyötä ja läsnätyötä vuorotellen. Henkilöstössä on ollut vaihtuvuutta ja rekrytoinnit ovat viivästyneet. Palvelualueen henkilöstövaje on aiheuttanut asioiden viivästymisiä ja siirtoja. Suurin haaste on ollut täyttää tiedonhallinnan asiantuntijan ja päällikön tehtävät.

Toimielinten kokoukset on järjestetty lähitilaisuuksina. Selostustilaisuudet ja iltakoulut pidetään jatkossakin hybridinä.

Huhtikuussa 2023 järjestettiin eduskuntavaalit, mikä satoi kuntademokratian henkilöstöä vaalitehtäviin. Vaalien kulut on kirjattu yleishallinnon menokohtiin. Eduskuntavaaleissa tarkistuslaskennan hoiti Uudenmaan vaalipiirilautakunta.

Sähköisen arkiston tuotantokäyttö on aloitettu jo edeltävänä vuonna. Edellisenä vuonna aloitettu digitointiprojekti tuli päätökseen huhtikuun 2023 alussa. Sähköisen arkiston lanseeraus järjestetään myöhemmin vuoden 2023 aikana.

Valmu-kokoushallintaohjelma oli tarkoitus ottaa käyttöön huhtikuun lopussa, mutta tiedonhallinnan henkilöstöresurssipulan vuoksi sitä päätettiin siirtää loppuvuoteen 2023. Ohjelman pääkäyttäjäyys on kuntademokratian palvelualueella.

Kuntademokratian palvelualue kehitti yhdessä Sarastian kanssa kokouspalkkiomodulia, jolla toimielinten kokouksien palkkiot saadaan sujuvammin maksuun. Pilotointi ja testaaminen pidettiin kuntademokratian palvelualueen toimesta. Palkkiomoduli otettiin käyttöön toukokuussa ja järjestelmässä on esiintynyt virheitä. Virheitä on korjattu yhdessä palkkahallinnon kanssa. Palkkiomodulin kehittäminen jatkuu yhteistyössä palkkahallinnon kanssa.

Viestintä

Kaupungin keskitetyn viestinnän uusi organisaatio astui voimaan 1.1.2023. Muutoksella vahvistetaan viestinnän ja markkinoinnin yhteistyötä, kehitetään kaupungin omia viestintäkanavia ja niiden sisältöjä sekä visuaalista viestintää.

Vantaan kaupungin maine ja vetovoima on tutkimusten mukaan laskenut, joten viestinnässä käynnistettiin alkuvuodesta kokonaisvaltaisen ja monivuotisen maineohjelman laadinta. Maineohjelman suunnittelussa olivat mukana kaupungin johtoryhmä,

toimialojen johtoryhmät ja päälliköt sekä viestintä ja markkinointi. Mainiohjelman tavoitteena on ohjata kaupungin maineen ja vetovoiman kannalta vaikuttavan viestinnän ja markkinoinnin suunnittelua ja toteutusta.

Monikielisen viestinnän kehittäminen jatkui kaupungin viestinnän kielilinjauksella. Linjauksen mukaisesti kaupungin viestintäkielet ovat suomi, ruotsi ja englanti. Myös selkosuomen käyttöä lisätään mm. Vantaan verkkosivustolla. Asukkaiden terveyttä ja turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa viestinnän kielivalikoimaa laajennetaan lisäksi viidellä tärkeimmällä kielellä (arabia, dari, somali, viro, venäjä). Lisäksi Vantaan verkkosivuilla otettiin käyttöön automaattikääntäjä, joka kääntää sivuston sisältöjä yli 100 kielelle. Lisäksi painetusta suomenkielisestä Aukaslehdessä julkaistaan Vantaan kotisivuilla jatkossa myös englannin- ja ruotsikielisiä sisältöjä.

Viestinnässä testattiin ensimmäistä kertaa myös tekoälyä kevään eduskuntavaalien viestinnässä ja markkinoinnissa. Vantaalaisen Käärin kanssa tehty viestintä- ja markkinointiyhteistyö näkyi vahvasti Vantaan kaupungin alkuvuoden medianäkyvyydessä.

Kaupunkimarkkinoinnin alkuvuoden kampanjateemat olivat luonnon monimuotoisuus, vastuullisuus, vihreät arvot ja hiilineutraalius, kestävä ja kukoistava kaupunki, liikkuminen sekä yllätyksellisyys. Tavoitteena on näitä arvoja korostamalla näyttää Vantaa vehreänä ja viihtyisenä kaupunkina, joka houkuttelee Vantaalle ympäristötoisia vierailijoita, yrityksiä ja asukkaita.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tarkastustyö on toteutunut vuosisuunnitelman mukaisesti. Väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanava on otettu käyttöön 1.4.2023. Talousarvio tulee vuositason alittumaan.

13 KASVATUS JA OPPIMINEN

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2022	TA 2023	TOT 1-8	TOT-%	Ennuste
TOIMINTATULOT	39 469	37 630	24 109	64	39 517
TOIMINTAMENOT	-507 760	-525 714	-354 932	68	-546 240
TOIMINTAKATE	-468 290	-488 084	-330 824	68	-506 723

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Kasvatus ja oppiminen yhteensä			
Toimintatulot	37 630	24 109	64
Toimintamenot	-525 714	-354 932	68
Toimintakate	-488 084	-330 824	68
Kasvatus ja oppiminen, bruttoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	35 704	21 970	62
Toimintamenot	-452 227	-306 041	68
Toimintakate	-416 523	-284 071	68
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta			
Toimintamenot	-90	-54	61
Toimintakate	-90	-54	61
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	400	2 923	731
Toimintamenot	-5 923	-3 544	60
Toimintakate	-5 523	-621	11
Perusopetus			
Toimintatulot	18 143	8 374	46
Toimintamenot	-232 361	-155 244	67
Toimintakate	-214 218	-146 870	69
Varhaiskasvatus			
Toimintatulot	16 573	10 416	63
Toimintamenot	-199 228	-137 574	69
Toimintakate	-182 655	-127 159	70
Svenskspråkiga servicen			
Toimintatulot	589	258	44
Toimintamenot	-14 626	-9 625	66
Toimintakate	-14 037	-9 367	67
Toisen asteen koulutus netto			
Toimintatulot	1 926	2 138	111
Toimintamenot	-73 487	-48 891	67
Toimintakate	-71 561	-46 753	65

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Lukioid			
Toimintatulot	1 301	1 664	128
Toimintamenot	-31 624	-20 881	66
Toimintakate	-30 323	-19 217	63
Ammatillinen koulutus			
Toimintatulot	625	474	76
Toimintamenot	-41 863	-28 011	67
Toimintakate	-41 238	-27 536	67

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Kasvatuksen ja oppimisen kärkihankkeen Tikkurilan osaamiskampus on edennyt mm. oppilaitosten hankesuunnitelmalla ja rekrytoinneilla. DigiOne-hanke etenee yhdessä hankekumppaneiden kanssa ja pilotointia valmistellaan.

Palkkaratkaisuun liittyvä lisätalousarvio on kaupunginhallituksen käsittelyssä syyskuussa. Lisäksi lisätalousarviota tullaan esittämään mm. varhaiskasvatuksen sijais- ja avustuskuluihin sekä palvelusetelin kasvaneeseen käyttöön. Lakimuutoksen takia varhaiskasvatuksen tulot arvioidaan toteutuvan talousarviota alhaisemmalla tasolla. Lisätalousarvion tarve ja kokonaisuus varmistuu syksyn aikana.

Talousarvion toteutuminen 2023

Kunta-alan palkkaratkaisuihin liittyvien erien määräraha on talousarviossa varattu Kaupunkistrategian ja johdon toimialalle. Kesän aikana tuli voimaan yleiskorotukset ja kesäkuussa henkilökunnalle maksettiin kertaerä. Lisäksi päätettiin paikallisista järjestelyvaraeristä. Näiden päätösten määräraha vaikutus jaetaan syksyllä toimialoille (KH 4.9.), josta kasvatuksen ja oppimisen toimialalle kohdistuu 8,9 milj. euron lisätalousarvio.

Suomen – ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan talousarviota alhaisemmalla tasolla johtuen 1.3.2023 voimaan tulleesta asiakasmaksulain muutoksesta, jolloin maksujen määräytymisen perusteena käytettäviä tuloajoja nostettiin 33 prosenttia. Asiakasmaksulain muutos vahvistettiin vuoden 2023 talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Talousarviota rasittavat varhaiskasvatuksen sijaisten ja avustajien kasvanut tarve. Lisäksi sairauspoissaolot ovat edelleen korkeat. Seuren henkilöstövuokrauksen kasvaneen käytön ja hinnankorotusten aiheuttamaa kustannusten kasvua ei kateta

kokonaan henkilöstökulujen määrärahan alituksella, joten tarve lisätalousarviolle on olemassa.

Varhaiskasvatuksen toimintamenojen ylitykseen sisältyy 3,0 milj. euroa yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannuksia. Palvelusetelin piirissä on 160 lasta enemmän kuin talousarviovaiheessa ennakoitiin. Lapsimäärän kasvu ja varhaiskasvatuslain muutos lasten tuesta ja siihen liittyen maksettava korotettu palveluseteliarvo kasvattavat palvelusetelikustannuksia.

Vammaisten lasten ennakoitua suurempi määrä (5 uutta ryhmää) aiheuttaa lisätalousarviopainetta perusopetuksen määrärahoihin.

Varian toiminnan kulut tulevat ylittymään tämänhetkisen ennusteen mukaan noin 2 prosenttia vuonna 2023. Valmisteilla on lisäsuoritepäätöksiin perustuva lisätalousarvio.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Kärkihankkeen nimi, Tikkurilan osaamiskampus, vahvistettiin nimikilpailun myötä rakentuvan alueen sekä hankkeen nimeksi. Hankeorganisaatio vahvistui kolmen rekrytoinnin myötä ja hankkeelle nimetty seurantatoimikunta aloitti toimintansa. Kampukselle sijoittuvien kaupungin oppilaitostilojen hankesuunnitelma valmistui ja siirtyy päätöksentekoon suunnitellusti. Lautakunnan hyväksymä asemakaava on nähtävillä. Hankeyhteistyötä tiivistettiin Elinkeinopalveluiden kanssa erityisesti osaamisen ennakkointiin keskittyvän VALUE-hankkeen kautta sekä Big Flash –hankkeen kanssa järjestetyn hackathonin muodossa.

DigiOne-hankkeen kehitystyö etenee seitsemän kunnan (Vantaa, Espoo, Jyväskylä, Lahti, Oulu, Tampere, Turku) ja Kuntien Tieran yhteistyönä. Osaa hallinnon ja asiain kokonaisuuksista ja prosesseista (esim. oppilaaksiotto, koulukuljetus, pedagogisen tuen kokonaisuus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta) määritellään vielä kuntien asiantuntijoiden kanssa. Hankkeen pilotointia on valmisteltu ja käyttöönottoon valmistauduttu mm. prosessityöpajoissa. Pilottikoulujen ja hallinnon henkilöstön testaukset ja kokeilut sekä valittujen kokonaisuuksien pilotoinnit alkavat loppuvuodesta 2023.

Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen -toimenpideohjelma koskee kaikkia toimialan palvelualueita. Palvelualueet ovat tarkentaneet sisältöjä omaan toimintaympäristöönsä soveltuviksi ja tekevät ennaltaehkäisevää työtä eri toimintamalleilla esim. seitsemäsluokkalaisten tunnetaito-opetus. Turvallisempi tila- periaatteet on jalkautettu jokaiseen yksikköön. SchoolDay-palvelua käytetään 4. ja 7. luokkalaisten hyvinvointitiedon seuraamiseen. Someturva-palvelua käytetään anonyyminä työkaluna oppilaiden kohtaaman netissä tapahtuvan kiusaamisen ja häirinnän ilmoittamiseen. Toimialalle on palkattu kiusaamiseen puuttumisen erityisasiantuntija, joka konsultoi yksiköitä ja koordinoi pitkittyneiden kiusaamisten selvittelyä ja sovittelua. Lisäksi kaupunki aloittaa yhteistyön Aseman lasten ja heidän K-0-toiminnan kanssa. Peruskouluille pilotoidaan 10 + 1 kouluvalmentajaa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on edelleen erittäin haasteellista toteutetuista lukuisista toimenpiteistä huolimatta. Henkilöstön saatavuushaasteet koskevat myös ruotsinkielisiä palveluita. Kelpoisten opettajien osuus on 66 prosenttia (618 hlö). Ei-kelpoisia opettajia ja avoimia tehtäviä on yhteensä 318. Kelpoisten erityisopettajien osuus on 54 prosenttia (61 hlö) ja ei-kelpoisia erityisopettajia ja avoimia tehtäviä on yhteensä 52. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänk kuva on otettu käyttöön ja tehtävään rekrytoidaan jatkuvasti uusia työntekijöitä. Omia varahenkilöitä on saatu palkattua 22. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan oppisopimushaastavuus alkoi 1.8. Varian ja Step-koulutusjärjestäjän yhteistyövoimin. Saata- vuustoimenpiteitä jatketaan kaupunkitasoisen suunnitelman mukaisesti.

Varhaiskasvatuksessa olevista lapsista aiempia vuosia suurempi osuus on alle 3-vuotiaita, mikä vaikuttaa henkilöstötarpeen kasvuun. Vuonna 2022 Vantaalla syntyi noin 200 lasta enemmän edellisiin vuosiin verrattuna ja näitä lapsia on nyt tullut varhaiskasvatukseen. Myös perhevapaauudistuksen myötä varhaiskasvatukseen on tullut entistä nuorempia lapsia.

Esi- ja perusopetus ovat yhdessä kilpailuttaneet erityisopettajien pätevyitysmiskoulutuksen, joka käynnistyy syksyllä 2023. Koulutukseen otetaan 40 perusopetuksen opettajaa ja 20 varhaiskasvatuksen opettajaa.

2. ja 7. luokkalaisten osaamista kartoittavat äidinkielen ja matematiikan raportit osoittavat, että vantaalaisten kolmasluokkalaisten matemaattisen osaamisen valmiudet ovat yleisellä tasolla hyvät. Äidinkielessä 2. luokkalaisten osaaminen on parantunut, mutta 7. luokkalaisten osaamisessa ei ole merkittävää muutosta.

Peruskouluikäisten oppilasprofiilissa tapahtuu jatkuvasti muutosta. Valmistavaa opetusta tarvitsevia ulkomailta muuttavia oppilaita on koko ajan enemmän. Lisäksi vammaisopetuksen oppilasmäärän kasvu on suhteellisesti paljon suurempi kuin muun oppilasmäärän. Lisäksi muita erityistä tukea tarvitsevia oppilaita on aiempaa enemmän. Tämä aiheuttaa paineita tilatarkastelulle.

Kansallisten arviointien ja toimialan oman tiedonkeruun pohjalta on päätetty tehdä varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ulottuva S2-oppijoiden osaamisen lisäämisen suunnitelma, jossa painotetaan ennen kaikkea lukutaitoa.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen on saatu lisäresursseja. Monikulttuurisuusasian koordinaattorit aloittaneet sekä Variassa että lukioissa ja lisäksi lukiokoulutuksessa on aloittanut kaksi kielikoordinaattoria. Lukiokoulutuksessa aloitetaan uuden monimuoto-opiskeluun perustuvan opiskelun tukimuodon pilotointi. Opiskelijoiden hyvinvointia tukevat opiskeluhuolto- ja erityisen tuen suunnitelmat on uudistettu. Vuoden 2024 lukiokoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseksi on aloitettu tarveselvitys ja hankesuunnittelu opetuksen lisätilojen hankkimiseksi. Varian Vehkalan kampuksen rakentaminen on aloitettu kesällä 2023 ja sen on suunniteltu valmistuvan kesällä 2025.

Varian hakijapalveluiden kehittäminen on edennyt pilotoinnin kautta toteutusvaiheeseen. Hakijapalvelut -tiimi käynnisti toiminnan 1.8.2023 ja jatkuvan haun prosessi on uudistettu ja kuvattu. Varian opiskelijamäärä on kasvanut ja OKM:n vuodelle 2023 myöntämä tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä ylittyy tämä hetken ennusteen mukaan noin 10 prosenttia. Eniten kasvua on ollut oppisopimuskoulutuksessa ja tutkintoon valmentavassa koulutuksessa (TUVA). Variasta on valmistunut vuoden 2023 aikana tutkintoon, osatutkintoon tai TUVA-koulutukseen yhteensä 1 371 henkilöä.

16 KAUPUNKIKULTTUURI JA HYVINVOINTI

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2022	TA 2023	TOT 1-8	TOT-%	Ennuste
TOIMINTATULOT	10 638	11 595	9 224	80	11 768
TOIMINTAMENOT	-74 437	-77 842	-51 960	67	-78 155
TOIMINTAKATE	-63 799	-66 247	-42 736	65	-66 387

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi yhteensä			
Toimintatulot	11 595	9 224	80
Toimintamenot	-77 842	-51 960	67
Toimintakate	-66 247	-42 736	65
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi, bruttoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	10 227	8 525	83
Toimintamenot	-72 297	-48 196	67
Toimintakate	-62 071	-39 671	64
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi lautaku			
Toimintamenot	-80	-35	44
Toimintakate	-80	-35	44
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	745	1 272	171
Toimintamenot	-3 948	-3 081	78
Toimintakate	-3 204	-1 809	56
Kulttuuri- ja kirjastopalvelut			
Toimintatulot	472	726	154
Toimintamenot	-18 929	-12 507	66
Toimintakate	-18 456	-11 780	64
Liikunta			
Toimintatulot	5 538	3 176	57
Toimintamenot	-28 489	-18 828	66
Toimintakate	-22 951	-15 653	68
Nuoriso- ja yhteisöpalvelut			
Toimintatulot	1 704	2 341	137
Toimintamenot	-14 123	-9 904	70
Toimintakate	-12 419	-7 563	61

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Elinikäinen oppiminen, bruttoyksiköt			
Toimintatulot	1 768	1 009	57
Toimintamenot	-6 728	-3 841	57
Toimintakate	-4 960	-2 832	57
Elinikäinen oppiminen, nettoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	1 368	699	51
Toimintamenot	-5 544	-3 764	68
Toimintakate	-4 176	-3 064	73
Musiikkiopisto			
Toimintatulot	1 047	535	51
Toimintamenot	-4 447	-3 011	68
Toimintakate	-3 400	-2 476	73
Kuvataidekoulu			
Toimintatulot	322	164	51
Toimintamenot	-1 098	-753	69
Toimintakate	-776	-589	76

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan bruttoyksiköiden tulojen toteutuma on 83 prosenttia ja menojen toteutuma 66 prosenttia. Koko vuoden osalta tulojen ja menojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina. Nettoyksiköiden toimintakateen toteutuma on 72 prosenttia, toimintakatteiden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina.

Talousarvion toteutuminen 2023

Toimialan talous on toteutumassa lähes käyttösunnitelman mukaisena. Tulotavoitetta voi vielä loppuvuodesta haastaa riski joutua palauttamaan hankeavustuksia puutteellisesti kohdentuvista henkilöstömenoista ja niiden oikaisemisen haasteista johtuen. Lisäksi hyvinvointialueen ostojen vähentyminen ja budjetoitua pienempänä toteutuva kurssitoiminta aiheuttanee budjettialituksen Aikuisopiston maksu- ja myyntituottoihin.

Menoissa ylityspainetta tuo yleinen kustannustason nousu. Haasteet henkilöstömenojen kohdistumisessa tuovat haasteita hankemenojen ja myös muiden palkkakulujen ennustamiseen.

Myönteisen erityiskohtelun ohjelman (MEK) talouden toteuma on vielä alhainen johtuen rekrytointihidasteista sekä palkkakirjausten kohdistumisen haasteista.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Kaupunkitasoisen osallistuvan budjetoinnin malli hyväksyttiin kaupungin hallituksessa 19.6. ja kehittämisryhmä päätti toimintansa. Ensimmäinen kierros koko kaupungin osallistuvaa budjetointia alkaa marraskuussa asukkaiden ideoinnilla ja syksyllä pohjustetaan asukasvuorovaikutus vaihetta valmistelemalla ohjeita ja viestinnän materiaaleja sekä kokoamalla yhteen tarvittavat työryhmät ja verkostot toimialoittain ja suuralueittain.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä alkuvuosi on kulunut lakisääteisen hyvinvointiraportoinnin parissa. Kevään aikana valmistui uusi hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023–2025, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.6.2023. Hyvinvointisuunnitelmaa tullaan täydentämään vammaispoliittisella ohjelmalla syksyn 2023 aikana. Sote-uudistuksen jälkeen on havaittu puutteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen resurssoinnissa, koska kunnille on jäänyt velvoittavia tehtäviä osaluista, joita tehneet työntekijät ovat siirtyneet hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen johdolla on käyty lakisääteiset alueelliset hyte-neuvottelut, joihin Vantaan kaupunki on osallistunut.

Harrastusten Vantaa -hankkeessa kevätkausi toteutui pitkälti suunnitelmien mukaisesti - kevään aikana toteutui kokonaisuudessaan yli 200 viikoittaista harrastusryhmää, joissa yksittäisiä osallistujia oli lähes 3 000 sekä käyntikertoja lähes 25 000. Harrastustoimijoiden osakilpailutus saatiin päätökseen kesäkuussa, ja tarjouksen määräajassa jätti yhteensä 42 toimijaa. Mukana on myös useita uusia toimijoita. Alkavalla kaudella toiminnan palvelulupausta kehitetään ja yhteistyötä tullaan vahvistamaan muun muassa oppilashuollon kanssa. Harrastusten Vantaan toimintakausi alkaa syyskuun alussa luontevasti heti valtakunnallisen Harrastusviikon jälkeen viikolla 36.

Kuusijärven kärkihanketta kehitetään kohti visiota saavutettavasta koko kansan luonto- ja virkistyspaikasta. Saavutettavuutta on parannettu lisäämällä kestäviä kulkuyhteyksiä suositulle kesäkaudelle. Laajempi pysäköintialue tulee parantamaan alueen saavutettavuutta ympärivuotisesti. Esteettömiä retkeilypalveluja on parannettu, kun uudistunut tulentekopaikka avattiin käyttöön. Uudishankkeiden, muun muassa savusaunojen ja esteettömän uimapaikan, suunnittelutyötä jatketaan loppuvuosi. Ympärivuotista vetovoimaisuutta päästään mittaamaan, kun kävijämääräseuranta otetaan käyttöön. Hallintomallisuunnittelussa edetään kohti keskitettyä hallintovastuuta.

Uusi **MEK-ohjelma** vuosille 2023–2025 (ts. **Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateema**), joka hyväksyttiin kaupunginhallituksessa marraskuussa 2022, on käynnistynyt lupaavasti alun rekrytointihaasteista huolimatta. Tällä hetkellä toimenpiteistä arviolta 19 toteutuu täysin, 4 toteutuu osittain sekä 1 ei toteudu lainkaan. Lisäksi vähintään 4 toimenpidettä on niin alkuvaiheessa, että niiden kehittymistä on vielä vaikea arvioida. Ohjelman kautta mahdollistuu 33:n työntekijän panos eriarvoistumisen torjuntaan, joiden lisäksi ohjelmassa toimii syksyllä yksi harjoittelija sekä kolme opinnäytetyöntekijää. Lisäksi ohjelmassa työskentelee joko osa-aikaisena tai ostopalveluiden ja asiantuntijapalkkioiden kautta lukuisia henkilöitä. Suorien henkilöstömenojen ohella ohjelman rahalla on hankittu muun muassa tiedolla johtamista tukevia järjestelmiä (esim. Puhti-hanke), kielikursseja maahanmuuttajille, urheiluvalmentajia kouluille, luotu yhteisötaidetta, tapahtumia ja kulttuuria lähiöihin, tehty osallistuvaa budjetointia, tuettu asiantuntijoita muodostetuissa segregaatiotyöryhmissä sekä tiivistetty yhteistyötä kaupunkien, kuntien, valtion sekä tutkimuslaitosten kanssa erityisesti Lähiöohjelman kautta.

Elinikäisen oppimisen uuden palvelualueen toimintakulttuuria ja johtamista kehitetään, mihin liittyy myös koko henkilöstöä koskevia kehittämistoimenpiteitä ja osaamisen kehittämistä. Saavutettavuutta lisätään mm. tavoittelemalla hallittua kasvua ja palveluiden monipuolistamista, mikä edellyttää lisäresurssia henkilöstön palkkaamiseen. Kehittämisprosessin suunnittelutyö on käynnistetty.

Maahanmuuttajakoulutus ja aikuisten perusopetus kasvavat edelleen, mihin liittyy suomi toisena kielenä -opetuksen ja kotouttamiskoulutuksen lisääminen ja kehittäminen. Aikuisten perusopetusta järjestetään ja kehitetään yhteistyössä Kason kanssa, ja tähän liittyvä opetussuunnitelman uudistaminen on käynnissä. Maahanmuuttajakoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen kasvua hankaloittaa tilan puute; lisätilaa on etsitty, etsiminen jatkuu yhä.

Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän opetussuunnitelman laadintatyö on meneillään ja se saadaan valmiiksi vuoden 2023 aikana. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelma otetaan käyttöön elokuussa 2024. Musiikin varhaiskasvatuksen toiminnan kehittäminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa on käynnissä. Pidemmän aikavälin tavoitteeksi on asetettu Kuvataidekoulun oppilasmäärän saaminen koronaa edeltävälle tasolle.

Sekä kansalaisopistossa että taiteen perusopetuksessa on meneillään osaamisperusteisten kurssien kuvaamis- ja laadintatyö: osaamisperusteisten kurssien

suoritukset voidaan siirtää kansalliseen KOSKI-tietovarantoon, jolloin opiskelijan on mahdollista hyödyntää saavuttamaansa osaamista tutkintotavoitteisessa koulutuksessa.

Palvelualueen oppilaitosten näkyvyyttä parannetaan sekä kehitetään näyttely- ja tapahtumatoimintaa.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa on edelleen uuden palvelualueen muodostusvaihe. Palvelualueelta 26 henkilöä osallistuu vuoden kestävään tuotekehittäjän erityisammattitutkinnon suorittamiseen, jossa haemme uusia tulevaisuuden edellyttämiä yhteisiä toimintatapoja ja –malleja teemalla ”Ikkunoita uuteen”.

Vantaan kulttuurilapset –toiminta vuonna 2023 ja sen jälkeen syntyneille on käynnistynyt. Ilmoittautumisia mukaan toimintaan on kevätkaudella tullut odotettua hitaammin, mikä vaatii panostusta viestintään ja markkinointiin.

Tempo-orkesteritoiminnan siirtyminen hallinnollisesti musiikkiopistosta lasten ja nuorten kulttuuripalveluita saattaa tuoda mukanaan taloudellisia haasteita.

Häkansbölen kartanoalueen kehittämistyössä on aloittanut projektikoordinaattori. Alueen visio- ja hallintomalliesitystä on valmisteltu päätöksentekoon. Lisäksi on aloitettu seuraavien vuosien toimintasuunnitelmien suunnittelu, osallisuustoimenpiteet sekä kesän tapahtumatuotannon koordinointi.

Opetushallitus myönsi noin 50 000 euroa Erasmus- hankkeeseen, jolla noin 30 työntekijän liikkuvuutta edistetään Euroopan maissa. Projektin tarkoituksena on toinen toisiltaan oppiminen ja yhteistyön lisääminen.

Vantaan 50- juhluvuosi 2024 suunnittelu ja valmistelu on käynnissä. Asiakkaiden lainat ja käynnit kirjastoissa ovat lisääntyneet viime vuoteen verrattuna, samoin omatoimiajan määrää on pystytty lisäämään. Asiakaskoulutusten ja tapahtumien määrä on kasvanut alkuvuoden aikana. Hankehakemukset ovat olleet menestyksellisiä ja kolme uusi hanketta voidaan käynnistää (Robohanke, Lukustartti ja Vantaudu lukemiselle). MEK-rahoituksen toiminta on Uuden Mosaiikin kirjaston kilpailutukset ja hankinnat ovat toteutuneet. Tikkurilan kirjastotalon peruskorjauksen hankesuunnitelma viimeistellään syksyllä. Helmet-kirjastojen yhteistyö jatkuu uuden hakuportaalin, Helmet-Finnan, avaamisella koekäyttöön asiakkaille.

Liikunnan palvelualueen toiminta on toteutunut suunnitellusti. Vantaan liikkumisohjelman laatiminen on käynnissä ja tavoitteena on suunnitelma-asiakirjan valmistuminen kuluvan vuoden aikana. Ohjelmassa luodaan koko kaupungin yhteiset tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet, joiden avulla lisätään asukkaiden arkiliikkumista ja fyysistä aktiivisuutta.

Hakunilan tekojäiden ja lähiliikuntapaikkojen rakentaminen etenevät ja töiden on tarkoitus valmistua vuoden 2023 aikana. Elmon urheilupuiston esirakentaminen ja uimahallin suunnittelu jatkuvat. Kesän aikana on valmistunut viisi ulkokuntosalia Hakuniskelle, Itä-Hakkilaan, Askistoon, Pähkinärinteeseen ja Ilolaan. Martinlaakson uimahallin peruskorjaustöitä jatketaan tukirakenteiden vahvistamisella ja altaiden laattatöillä.

Toiminnallisten palveluiden osalta palveluiden tarjonta on toteutunut suunnitellusti. Alkuvuoden aikana toiminnallisten palveluiden yksikköä uudelleen järjestelty, jotta se vastaisi organisatorisesti palvelutuotannon vaatimuksia.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden kesä on sujunut pääsääntöisesti hyvin ja rauhallisesti. Pähkinärinteen alueella oli kesän aikana enemmän nuoriin liittyvää häiriökäyttäytymistä, johon nuorisopalveluista pystyttiin reagoimaan lisäämällä jalkautumista. Nuorten aikuisten palveluissa myös nuorten huonovointisuus on näkynyt ja kesäajan tuntuma oli, että huumeisiin liittyvät kysymykset olisivat entistä enemmän pinnalla.

Alueellisessa nuorisotyössä alkuvuodesta syventyneeseen henkilöstöpulaan tehty toimenpiteet on alkaneet puremaan ja henkilöstövajauksen pahin vaihe on ohi. Rekrytoinnit jatkuvat vielä joidenkin paikkojen osalta ja vaihtuvuutta edelleen on, mutta saatavuuteen liittyvät kysymykset ovat parantuneet. Seuren kanssa tehty iso kampanja on tuottanut hyviä tuloksia ja palkankorotukset ovat lisänneet näkyvyyttä ja tuoneet lisää tiedustelijoita sekä hakijoita avoinna oleviin paikkoihin.

Nuorten aikuisten palveluissa nuorten mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät asiat ovat näkyneet kesällä. Palveluille on ollut paljon kysyntää, mutta nuoret ovat myös huonovointisia ja tarvitsevia. Alkukesästä toteutettiin nuorten aikuisten Erasmus-vaihto Italiaan, josta tulivat vastavierailulle Vantaalle elokuussa. Lähes kaikille mukana olleille vantaalaisille tämä oli ensimmäinen tai ensimmäisiä ulkomaanmatkoja elämässään. Rinnallakulkien nuorisotyö laskuun hankkeessa kehitettyä

toimintamallia ollaan vakinaistamassa ja nuorisopalveluissa on jatkossa uusi nuorten aikuisten tarpeisiin kohdistettu palvelu (Nuorten yksilövalmennus).

Yhteisöpalveluiden toiminta on sujunut normaalisti. Palveluyksikössä on lähdetty valmistelemaan valtionavustusta ruoka-aputoimijoille, joka tänä vuonna (ja mahdollisesti tulevaisuudessa) tullaan jakamaan kuntien kautta. Toinen yhteisöpalveluissa valmistelussa oleva asia on ARA-rahoituksella toteutettava kunnan asumisneuvonta. Rahoitushakua valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja VAV:n kanssa.

14 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2022	TA 2023	TOT 1-8	TOT-%	Ennuste
TOIMINTATULOT	288 885	286 088	170 784	60	254 492
TOIMINTAMENOT	-266 241	-240 034	-157 458	66	-247 802
TOIMINTAKATE	22 644	46 054	13 325	29	6 689

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Kaupunkiympäristö yhteensä			
Toimintatulot	286 088	170 784	60
Toimintamenot	-240 034	-157 458	66
Toimintakate	46 054	13 325	29
Kaupunkiympäristölautakunta yhteensä			
Toimintatulot	5 924	3 903	66
Toimintamenot	-15 237	-9 653	63
Toimintakate	-9 313	-5 750	62
Kaupunkiympäristölautakunta			
Toimintamenot	-167	-58	35
Toimintakate	-167	-58	35
Yhteiset palvelut			
Toimintatulot	0	2	
Toimintamenot	-2 413	-1 478	61
Toimintakate	-2 413	-1 477	61
Kaupunkirakenne ja ympäristö			
Toimintatulot	5 924	3 901	66
Toimintamenot	-12 657	-8 116	64
Toimintakate	-6 733	-4 215	63
Kaupunkitilalautakunta yhteensä			
Toimintatulot	280 164	166 881	60
Toimintamenot	-224 797	-147 806	66
Toimintakate	55 367	19 075	34
Kaupunkitilalautakunta, bruttoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	82 347	35 397	43
Toimintamenot	-130 722	-88 409	68
Toimintakate	-48 375	-53 012	110
Kaupunkitilalautakunta			
Toimintamenot	-80	-28	35
Toimintakate	-80	-28	35

1 000 €	TA yhteensä	Toteuma	Toteuma %
Kadut ja puistot			
Toimintatulot	27 134	15 831	58
Toimintamenot	-39 613	-28 137	71
Toimintakate	-12 479	-12 306	99
Joukkoliikenne			
Toimintatulot	12 117	8 174	67
Toimintamenot	-62 300	-41 762	67
Toimintakate	-50 183	-33 588	67
Kiinteistöt ja tilat			
Toimintatulot	43 096	11 393	26
Toimintamenot	-28 729	-18 483	64
Toimintakate	14 367	-7 090	-49
Kaupunkitilalautakunta, nettoyksiköt yhteensä			
Toimintatulot	197 817	131 484	66
Toimintamenot	-94 075	-59 396	63
Toimintakate	103 742	72 087	69
Kiinteistöt ja tilat netto			
Toimintatulot	192 370	126 929	66
Toimintamenot	-89 088	-55 684	63
Toimintakate	103 282	71 245	69
Varikko			
Toimintatulot	5 447	4 555	84
Toimintamenot	-4 987	-3 712	74
Toimintakate	460	843	183

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat taulukossa on rasteroitu.

Vantaan ratikan rakentamisesta on tehty päätös kaupunginvaltuustossa. Kolmivuotisen jatkosuunnitteluvaiheen tulokset ja ratikan vaikutukset kokoava hankesuunnitelma hyväksyttiin toukokuussa ja ratikan kaupunkikehitystä ohjaava ratikan kaavarunko kesäkuussa. Yleisen rakentamisen suhdanteen vuoksi alkavia asuinkerrostalohankkeita on selvästi aiempia vuosia vähemmän. Myös tonttien kysyntä on tällä hetkellä vähäistä. Tikkurilan osaamiskampuksen suunnittelu etenee.

Käyttötalouden toimintatuottojen ennustetaan alittavan talousarvion 31,6 milj. euroa ja toimintakulujen ylittävän talousarvion 7,8 milj. euroa. Kaupunkiympäristön kokonaisinvestointien arvioidaan alittavan talousarvion noin 3,2 milj. euroa, josta toimitilainvestointien ennustetaan alittavan määrärahat noin 15 milj. euroa ja julkisen käyttöomaisuuden ylittävän määrärahat noin 12,8 milj. euroa. Toimialan sitovien tavoitteiden ennustetaan toteutuvan pääosin.

Talousarvion toteutuminen 2023

Maanmyyntivoittojen talousarvio vuodelle 2023 on 34,5 milj. euroa. Maanmyyntivoittotavoite alittunee noin 24,5 milj. euroa johtuen erityisesti asuntotonttien vähentyneestä kysynnästä. Ukrainan sodasta, rakennuskustannusten ja korkojen noususta, inflaatiosta sekä kuluttajien luottamuksen heikentymisestä aiheutuva epävarma markkinatilanne on johtanut siihen, että asuntokysyntä on vähentynyt merkittävästi sekä sijoittajien että oman asunnon ostajien osalta. Tästä syystä hankkeiden aloitukset ovat siirtyneet ja tonttikauppa on vähentynyt. Yritystonttien osalta kysyntä on ollut tasaisempaa, vaikka myytävistä tonteista on pulaa. Lisäksi maankäyttösopimuskorvausten ennustetaan alittuvan 3 milj. euroa, mitta- ja geopalvelujen tuottojen 0,5 milj. euroa sekä kiinteistö- ja asunto-omaisuuden myyntien 4,4 milj. euroa. Varikon tuottojen ylitysennuste on 0,5 milj. euroa.

Käyttötalouden toimintakulujen arvioidaan ylittyvän mm. katujen ja puistojen rakentamisessa ja kunnossapidossa noin 5 milj. euroa, toimitilojen kiinteistönhoidossa 1 milj. euroa ja tilahallinnan lämmityskuluissa 0,7 milj. euroa sekä sähkökustannuksissa 1 milj. euroa.

Heinäkuun lopussa 2023 HSL:n matkustajamäärät olivat koko HSL-alueella noin 13 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2019 vastaavana aikana. Joukkoliikenteen raportoinnissa on siirrytty käyttämään Espoon ja Helsingin mallia. Uusi tapa nostaa toimintakuluja noin 0,3 milj. euroa vuonna 2023.

Kaupunkitilalautakunta hyväksyi käyttötalouden määrärahamuutosesitykset ja julkisen käyttöomaisuuden investointien korotusesityksen 16.8.2023 kokouksessaan. Määrärahamuutosesitykset esitetään edelleen kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi. Lisäksi kaupunginvaltuusto on hyväksynyt aiemmin 27.3.2023 kokouksessaan 16 milj. euron lisäyksen maanhankintaan kiinteän omaisuuden oston investointeihin ja 19.6.2023 kokouksessaan Myyrmäen pysäköintilaitoksen, yhteensä 2,7 milj. euroa, lisäyksen rakentamisen investointiohjelman.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 22.5.2023 kokouksessa, että Vantaan ratikka rakennetaan. Päätös on ehdollinen ja vaatii, että valtio osallistuu investointikustannuksiin. Kaupunkitilalautakunta päätti toukokuussa, että ratikka toteutetaan kahden

allianssin mallilla. Ensimmäinen allianssi vastaa Tikkurilan tunnelin ja länsiosan rakentamisesta, toinen itäosan rakentamisesta. Ratikan kaupunkikehitystä viitoittava kaavarunko hyväksyttiin. Ratikan asemakaavoista noin 81 prosenttia ja katusuunnitelmista noin 84 prosenttia on asetettu ehdotuksina nähtäville. Asemakaavoista 11 kpl on hyväksytty. Ratikan edistäminen jatkuu syksyllä rakentamisorganisaation rekrytointien ja allianssikilpailutuksen valmistelemisellä.

Kuusijärven alueen uuden pysäköintialueen toinen vaihe otetaan käyttöön vielä syyskuun aikana, eli tällöin koko laajennus saadaan käyttöön. Myös uusi grillipaikka on valmistunut. Istutustyöt jatkuvat alueella vielä, koska osa istutettavista puista voidaan tilata ja istuttaa vasta lokakuussa.

Tikkurilan osaamiskampuksen kaava hyväksyttiin kesäkuussa nähtäville lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Tavoitteena on saada kaava vuodenvaihteessa 2023/2024 vahvaksi. Korttelin 001 (Varia, Tikkurilan lukio, aikuisopisto) hankesuunnitelma on valmistunut elokuussa ja toimitettu hyväksyttäväksi lautakuntiin ja kaupunginhallitukseen. Mm. kaupungin palveluiden korttelin 002 (elinvoimapalvelut/kotouttamispalvelut ja työllisyyspalvelut), kilpailutuksen valmistelu on aloitettu. Tikkurilan osaamiskampuksen uusi projektijohtaja aloitti elokuussa.

Vantaalla on valmistunut ajalla 1.1.-31.8.2023 yhteensä 1 854 uutta asuntoa vuositavoitteen ollessa 2 460 asuntoa. Näistä pientaloja on ollut 246 kpl. Asunnoille myönnettyjen rakennuslupien määrä on noin 44 prosenttia kymmenen vuoden keskiarvosta. Pientaloille myönnettyjen rakennuslupien määrä on noin 70 prosenttia kymmenen vuoden keskiarvosta. Muilta osin sekä myönnettyjen rakennuslupien että valmistuneiden rakennusten määrä on supistunut noin 25 prosenttia edellisvuosiin verrattuna.

Pientaloasuntojen rakentamisen edistämiseksi on yleiskaavoitus selvittänyt vajaasti rakennettujen pientalotonttien tilannetta mahdollisten kannustuskampanjoiden pohjaksi. Lisäksi on valmisteltu uuteen rakennusjärjestykseen pientaloalueita koskevaa viherkerrointa. Asemakaavoitus on käynnistänyt kaavoitusohjelman uusia pientaloalueiden asemakaavoja nykyisen alueiden täydennyksinä ja laajennuksina. Seutulaan on laadittu Katrinebergin kehityskuva, jonka pohjalta on tarkoitus valmistella pientaloteemainen arkkitehtikilpailu järjestettäväksi vuonna 2024. Pientaloasumista mahdollistetaan myös keskustoihin osana laajempia keskusta-asumisen asemakaavoja. Valtuustossa on hyväksytty 16 624 k-m² verran (15 kpl) uutta asumista sisältäviä asemakaavoja.

Vantaan ympäristövastuuraaportti 2022–2023 hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa 9.5.2023. Raportin mukaan resurssiviisauden tiekartan toimenpiteet ovat edenneet hyvin. KETS-energiansäästötavoitteisiin päästään kaupungin omissa kiinteistöissä jo ennen määräaikaa ja myös öljystä luopuminen on loppusuoralla. Myös Vantaan Energian toimet ja suunnitelmat edesauttavat hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista.

Viisivuotinen Neutralpath- hankkeen kick off –tilaisuus sidosryhmille pidettiin elokuussa. Hankkeen tavoitteena on osoittaa, että energiapositiivisilla alueilla voidaan olennaisesti vauhdittaa kehitystä kohti hiilineutraaleja kaupunkeja. Hanke saa rahoituksensa Euroopan Unionin Horizon Europe –rahoitusohjelmasta, kuten myös CIR-CuIT, jonka viimeinen tuloksellinen vuosi on käynnissä.

Lisäksi Vantaalla on käynnistynyt LUMO luonnon monimuotoisuuden kokonaissuunnitelmatyö, joka tukee resurssiviisauden tiekarttaa. Suunnitelman on tarkoitus valmistua syksyllä 2023.

Alkuvuonna on rakennettu 40 sähköautojen latauspistettä kaupungin omien ajoneuvojen tarpeeseen. Varikko on hankkinut 15 sähkökäyttöistä henkilö- / pakettiautoa sekä 3 kuorma-autoa, jotka ovat lain ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista (740/2021) mukaisia.

Rakennus- ja kunnossapitourakoissa vaaditaan ajoneuvoilta Green Deal -sopimuksen mukaisia päästösuodatinluokkia (Euro- ja Stage -luokat) mahdollisuuksien mukaan.

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen toiminnot siirtyivät Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle ja kaupungin omistamista tiloista laadittiin vuokrasopimukset sen kanssa. Vuokrasopimusten valmistelu myyntiin laitettavien kohteiden osalta on vielä kesken, koska pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin ei ole vielä saatu allekirjoituksia Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta, ja siksi myyntivalmistelut ovat edenneet hitaasti. Myyntivalmisteluja on jatkettu kuntoarvioiden ja -tutkimusten osalta, mutta vuoden 2023 aikana ei kohteita vielä saada myytyä.

Yksittäisiä asuntoja on myyty vähitellen, mutta asuntomarkkinan haastavan kysyntätilanteen vuoksi myynti on ollut hidasta. Lisäksi kaupungin ulkopuolella sijaitsevista maa-alueista on myyty Vihdissä sijaitseva Rauhaniemen matkailuvaunualue.

Käynnissä on merkittäviä lakiuudistuksia, jotka tulevat vaiheittain voimaan. Luonnonsuojelulaki uudistui tänä vuonna. 1.1.2024 tulee voimaan laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmistä. 2025 alusta voimaan tulee rakentamislaki ja MRL uudistuu osittain alueidenkäyttölainsiksi. Asetuksia lakeihin laaditaan vaiheittain. Toimialle on perustettu työryhmä, joka varmistaa, että tulevat lakiuudistusten tuomat muutokset toimintaympäristössä hoidetaan hallitusti.

Katujen ja puistojen palvelualue ei enää saa erillistä rahoitusta MEK- ja lähiöohjelmien kautta, mutta toimenpiteiden kohdentamisessa ja asukasvuorovaikutuksessa suuralueilla tullaan edelleen huomiomaan erityisesti MEK-alueita. Aiemman MEK-ohjelman osallistuvan budjetoinnin hankkeita on kuluneena vuonna toteutettu Myyrmäessä, missä mm. istutettiin puita ja pensaita, paranneltiin kukkaniittyjä ja perustettiin kaksi picnic-paikkaa.

Osallistuva budjetointi laajenee kaupunkitasoiseksi kuluvan vuoden aikana. Katujen ja puistojen palvelualueelta on ollut laaja edustus osallistuvan budjetoinnin kehittäjäryhmässä, joka suunnitteli ja valmisti alkuvuonna kaupunkitasoisen osallistuvan budjetoinnin mallia.

RAHASTOT

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tarkoitus on edistää asuntotuotantoa, kiinteistöjen ja kiinteän omaisuuden hankintaa ja kehittämistä sekä talon- ja infrastruktuurin rakentamista ja elinkeinopolitiikan tukemista.

Rahaston pääoma oli vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan 100.223.293,61 euroa. Lainasaamisten määrä oli 68.852.182,86 euroa. Arvio vuoden 2023 aikana rahastoon palautuvista lyhennyksistä on 9.112.373,62 euroa ja koroista 2.371.670,05 euroa. Rahaston käytettävissä oleva määrä vuoden 2023 alussa on 31.371.110,75 euroa.

Alkuvuonna 2023 rahastosta on myönnetty yksi uusi hissiavustus määrältään 53.255 euroa.

Vahinkorahasto

Rahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin omistamaa tai kaupungin vastuulla olevaa kokonaan tai osittain vakuuttamatonta omaisuutta kohdanneet vahingot sekä muut vahingot, joista kaupunki on voimassa olevan lainsäädännön, kaupunginhallituksen tai –valtuuston päätöksen tai sopimuksen perusteella vastuussa.

Toisen vuosineljänneksen aikana rahastosta on maksettu noin 565 000 euroa, josta noin 43 000 euroa on toiminnasta aiheutuneita vahinkoja, noin 8 000 euroa vastuuvahinkoja ja noin 514 000 euroa vakuutusmaksuja.

INVESTOINNIT

1 000 €	TA 2023	TOT 1-8	TOT-%	Ennuste
INVESTOINTITULOT	6 013	3 410	56,7	6 813
Rakentaminen	-95 890	-39 318	41,0	-78 200
Uudisrakentaminen	-49 530	-19 119	38,6	-37 500
Korjausrakentaminen	-44 570	-20 178	45,3	-39 000
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	-1 790	-21	1,1	-1 700
Aineeton omaisuus	-7 950	-5 111	64,3	-7 552
Julkinen käyttöomaisuus	-39 000	-32 219	82,6	-51 800
Liikennealueet	-24 760	-20 432	82,5	-32 700
Urheilualueet	-2 920	-1 722	59,0	-4 900
Virkistysalueet	-615	-1 394	226,6	-1 500
Ympäristörakentaminen	-3 855	-3 424	88,8	-3 500
Yhteishankkeet	-850	-1 258	148,0	-1 200
Vantaan ratikka	-6 000	-3 990	66,5	-8 000
Irtain omaisuus	-9 805	-2 418	24,7	-9 355
Kiinteä omaisuus	-26 000	-20 006	76,9	-25 000
Osakkeet ja osuudet	-1 800	-147	8,2	-1 800
INVESTOINTIMENOT	-180 445	-99 218	55,0	-173 707
INVESTOINNIT NETTO	-174 433	-95 808	54,9	-166 895

Rakentaminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2022 vuoden 2023 talousarviokäsittelyssään toimitilainvestointeihin 93,19 milj. euron määrärahan. Uudisrakentamisen määrärahaa korotettiin 2,7 milj. eurolla Myyrmäen pysäköintirakennuksen osan ostamiseksi. Toimitilainvestointien ennustetaan alittavan määrärahat noin 17,7 milj. euroa.

Uudisrakentaminen

Uudisrakennusten 2023 investointikustannusten ennustetaan alittavan määrärahat noin 12 milj. euroa. Alitus johtuu usean 2023 hankealoituksen siirtymisestä myöhempään. Hankkeiden aikataulupoikkeamat syntyvät hankevalmistelu- ja suunnitteluvaiheen sekä urakkakilpailutusten pitkittyessä johtuen mm. asemakaavoituksen etenemisestä viiveellä sekä suunnitteluratkaisujen sovittamisesta tavoitehintoihin ja taloussuunnitelman määrärahavarausien. Rakentamisvaiheen viiveitä syntyy rakentamisen markkinatilanteen häiriöistä, mm. materiaalien saatavuusongelmien takia.

Toisella osavuosisikatsausjaksolla (5–8/2023) valmistui Patotien päiväkotia. Rakennusvaiheessa olivat Latupuiston, Kelokuusen ja Korson päiväkodit. Lisäksi rakenteilla oli vuokratiloina toteutettava Kytöpuiston väistötilakoulu, joka myöhemmin toimii myös Itä-Hakkilan ja Iolan koulujen peruskorjausten väistötiloina.

Suunnitteluvaiheessa olivat Lentolan päiväkotia (aiemmin Aviapolis II päiväkotia,) Karhunkierroksen päiväkotia, Mårtendals kampuksen päiväkotia laajennus, Kanniston koulun II vaihe, Vaskivuoren lukion laajennus, Elmon uimahalli sekä Kuusijärvihaan rakennuksia. Vuorikunnan hoivatiilojen laajennus ja peruskorjaus pysäytetään suunnitteluvaiheeseen, koska hyvinvointialue ei sitoudu haankeeseen.

Tarveselvitys- ja haanesuunnitteluvaiheessa olivat Sotungin lukiopaviljonkia, Tikkurilan alueen koulun (Viertolan) laajennus, Muuran yhtenäiskoulu, päiväkotia ja liikuntahalli, Matarin päiväkotia, Puutarhatien päiväkotia (aiemmin Tikkurilan II päiväkotia), Kaskelan I päiväkotia, Kivistön II ja III päiväkodit sekä Tikkurilan toimitilaahanke.

Tulevien vuosien investointiesitysten edistämiseksi esiselvitysvaiheessa olivat Koivukylän alueen päiväkotiverkkoselvitys, Korso-Koivukylä kouluverkon esiselvitys vammaisopetuksen tilatarpeet huomioiden sekä koko kaupungin kattava kirjasto- ja asukaspalveluiden ja nuorison toimitilaverkkoselvitys.

Konserniyhtiöiden uudishaankeista kaupungin toimitiloiksi tarkastelujaksolla valmistui VTK Kiinteistöt Oy:n hanke Jokiuoman päiväkotia. Lisäksi kaupunki päätti haankia osuuksia Myyrmäkeen valmistuneesta pysäköintihallista. VTK Kiinteistöt Oy:n haankeista rakennusvaiheessa olivat Vehkalan ammatillinen oppilaitos sekä Kansainvälisen koulun pintaremontti ja tilamuutokset.

VTK Kiinteistöt Oy:n haankeista Aviapoliksen uuden lukion sekä Varia Hiekkaharjun laajennus- ja korjaustöiden suunnitteluvaihe oli alkamassa.

VTK Kiinteistöt Oy:n haankeista haankevalmisteluvaiheessa olivat Kortteli 1, Tikkurilan osaamiskampus (aiemmin Jokiniemen oppimiskampustilat) sekä Koillis-Vantaan liikuntahalli.

Kaupunkikonsernin ulkopuolisista vuokrahaankeista rakennusvaiheessa olivat 2023 valmistuva Kivistön palvelukeskittymä, josta kaupungille on vuokrattu kirjasto-, asukas- ja nuorisotiloja sekä leasing-haankeena toteutuva Ruusupuun päiväkotia.

Korjausrakentaminen

Korjausrakentamisen kustannusten ennustetaan alittavan määrärahat noin 5,57 milj. euroa. Alitus johtuu pääosin muutaman suuremman peruskorjaushankkeen aloituksen myöhästymisestä. Vuodelle 2023 varattuja määrärahoja jää käyttämättä mm. Mårtensdals skolan (-1,35 milj. euroa) ja Leppäkorven puukoulun (-1,3 milj. euroa) sekä Jokiniemen koulun (-1,5 milj. euroa) osalta. Myyrmäen toimintakeskuksen peruskorjauksen aloittaminen odottaa edelleen hyvinvointialueen vuokrasopimusta ja tähän varattua määrärahaa jää käyttämättä 1,1 milj. euroa. Lisäksi osaa hankkeita ovat viivästyttäneet ennakoitua suuremmat korjaustarpeet. Päiväkotihankkeiden ajoitusta on pyritty aikatauluttamaan olemassa olevien väistötilojen ajallisen käytettävyyden mukaan.

Tarkastelujaksolla korjaushankkeista valmistuivat muun muassa Päiväkummun ja Ylästön päiväkodin osakorjaukset, Kaivokselan, Vaskivuoren, Mikkolan, Ilolan, Rekolan ja Jokivarren koulujen tilamuutokset sekä Kuusijärven päärakennuksen ja Martinus-kulttuurisalin wc- ja märkätilakorjaukset. Päiväkotien osakorjauksia on käynnissä syksyllä Pähkinänsärkijän, Mistelin ja Nissaksen päiväkodeissa.

Laajimmat pihakorjaushankkeet jatkuvat vielä syksyn ajan Peltolan ja Hiekkaharjun kouluilla ja Peltovuoren ja Rajakylän päiväkodeissa. Kesän aikana valmistui Ristipuron päiväkodin pihanperusparannus ja useita osittaisia pihakorjauksia.

Rakennusvaiheessa olivat:

- Jokiniemen entisen lukion muutos- ja korjaustyöt
- Kulttuuritehdas Vernissan peruskorjaus oli tarjouspyyntövaiheessa
- Tikkurilan nuorisotalo Tonttulan korjaustyöt
- sähköautojen latausasemien rakentaminen
- Energiatohokkuusinvestoinnit
- Hammashoidon hälytyslaiteasennukset

Suunnitteluvaiheessa olivat:

- Leppäkorven puukoulun peruskorjaus
- Hakunilan lisäoppimistilat
- Kanniston koulun tilamuutokset
- Kulomäen koulun tilamuutos- ja korjaustyöt
- Simonkallion koulun muutos- ja korjaustyöt

- Kytöpuiston koulun muutos- ja korjaustyöt
- Mårtensdals skolan korjaus- ja muutostyöt
- Seutulan päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Päiväkummun päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Nissaksen päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Håkansbölen kartanon päärakennuksen peruskorjaus
- Nuorisotila Wintin talousrakennusten peruskorjaus

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa olivat:

- Itä-Hakkilan koulun peruskorjaus
- Kaivokselan koulun muutos- ja korjaustyöt
- Kivimäen koulun peruskorjauksen 2. vaihe
- Viertolan koulun muutos- ja korjaustyöt
- Tikkurilan kirjastotalon peruskorjaus
- Ankkalammen päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Jönsaksen päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Peltovuoren päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Kivistön ja Hepopuiston päiväkotien osittainen peruskorjaus

Sisäilmaongelmien korjaustyöt jatkuivat monessa toimitilassa niihin suunniteltujen korjaustarpeiden mukaisesti ja resurssien sallimalla tavalla. Sisäilmakorjausten arvioidaan tässä vaiheessa vuotta toteutuvan budjetin mukaisesti (3,25 milj. euroa). Sisäilmakorjauksia suoritettiin Kivimäen, Sotungin, Päiväkummun, Kuusikon ja Veromäen kouluissa sekä Ristipuron ja Rautkallion päiväkodeissa. Ilvespuiston ja Riihipellon päiväkodin korjaukset alkavat syyskuussa. Näiden lisäksi Maarukan päiväkodin korjaus on alkamassa syksyllä, ja päiväkoti siirtyy väistötiloihin syyskuun lopulla.

Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

Vuokra- ja osaketilojen muutostöiden kustannusten ennustetaan alittavan määrärahat noin 0,09 milj. euroa. Toteumaa oli kertynyt vain vähäisesti tässä vaiheessa vuotta. Budjetti on koottu pääosin varauksista pikaisia muutos- ja korjaustarpeita varten perustuen aikaisempien vuosien toteumiin. Sisäilmakorjausten arvioidaan toteutuvan 0,2 milj. euron budjetin mukaisesti.

Aineeton omaisuus

Aineettoman omaisuuden investointeja on toteutunut 5 milj. euroa. Investointiohjelman ennustetaan toteutuvan budjetin mukaisesti vuoden loppuun mennessä. Ohjelmasta valmistui mm. Digione hankkeessa useita integraatioita ja Matti -järjestelmän jatkokehitysprojektissa saatiin täydennettyä järjestelmän toiminnallisuuksia. Alkuvuonna lisäksi suljettiin projekteja, joiden myötä tuotiin kuntalaisille paremmat tavat ilmoittautua, varata ja maksaa tapahtumiin ilmoittautuminen ja edellytykset parantaa kaupungin tilojen vapaa-ajan käyttöä. Lisäksi otettiin käyttöön kaupungin sähköinen arkisto.

Julkinen käyttöomaisuus

Talousarvion mukaisista määrärahoista on käytetty noin 82,6 prosenttia, ja julkisen käyttöomaisuuden investoinnit ovat ylittämässä määrärahat 12,8 milj. eurolla.

Merkittävimpiä käynnissä olevia liikennealueiden hankkeita ovat Manttaalitien, Pyhtäänkorventien ja Annefredin alueen kunnallistekniikka sekä Elmon alueen esirakentaminen. Valmistuvista merkittävimpiä kohteita ovat Luhtitie, Riipiläntien jalkenkulku- ja pyörätien 2. vaihe sekä Kiilan vesihuolto. Ympäristörakentamisen merkittävimpiä käynnissä olevia kohteita ovat Viherpuiston asukaspuisto ja Tikkurilan keskuspuiston itäosa. Urheilualueista jatkuvana kohteena on Hakunilan urheilupuiston tekojääkenttien rakentaminen sekä uutena Hakunilan urheilupuiston lumetuskontti. Virkistysalueiden osalta jatkuvat Kuusijärven alueen kehittämiskohteet. Yhteishankkeena valtion kanssa toteutettu Kehä III:n parantaminen Askistossa ja Vantaankoski- Pakkala osuudella otettiin käyttöön elokuussa.

Kaupunginvaltuusto päätti toukokuussa 2023 Vantaan ratikan rakentamisesta. Päätös on kuitenkin ehdollinen ja vaatii valtion osallistumista rakentamiskustannuksiin. Valtio on maksanut 2,1 milj. euroa MAL-avustusta vuosien 2020–2021 suunnittelukustannuksiin. Valtio ei ole tehnyt maksatuspäätöstä vuoden 2022 suunnittelukuluista. Vuoden 2023 suunnittelukuluavustusta haetaan vuoden 2024 aikana.

Irtain omaisuus

Kaupunkistrategia ja -johdon toimialan irtaimen omaisuuden hankintoihin on Työllisyyspalveluiden Vernissakadun toimitilojen kalustamiseen varattu 50 000 euroa, josta on toteutunut tähän mennessä 24 prosenttia.

Kasvatuksen ja oppimisen irtaimen omaisuuden investointien ennustetaan alittavan talousarvion viivästyneiden hankkeiden vuoksi.

Kaupunkikulttuurin toimialan irtaimen hankinnat ovat toteutumassa suunnitellusti.

Kaupunkiympäristön toimialan irtaimen omaisuuden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti vuonna 2023. Mittaus- ja geopalveluiden käyttöön on budjetoitu irtaimen omaisuuden hankintoihin 0,372 milj. euroa, josta suurin osa kuluu monitoimikairakoneen hankintaan. Laite toimitetaan loppuvuoden aikana. Varikon hankinnat ovat myös toteutumassa talousarvion mukaisesti ja loput toimitukset tapahtuvat loppuvuonna.

Kiinteä omaisuus

Vuoden 2023 talousarvioon oli budjetoitu kiinteistöt ja tilat palvelualueen käyttöön kiinteän omaisuuden ostoon 7 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16 milj. euron määrärahakorotuksen kiinteän omaisuuden hankintoihin. Korotuksesta 10,65 milj. euroa aiheutuu Kielotie 13 tontin ostosta terveys- ja hyvinvointikeskuksen tarpeisiin. Kielotie 13 tontin kauppa on tehty 17.5.2023.

Kiinteää omaisuutta on hankittu vapaaehtoisin kaupoin ja etuosto-oikeuden käytöllä noin 25 ha strategisesti merkittäviltä alueilta esimerkiksi Hakkilasta, Korsosta ja Myllykylästä. Alkuvuoden maanhankinnoissa on mukana myös Hakunilasta ostettu rakennettu liiketontti Vantaan ratikan varrelta, pientalotontin ja yritystontin takaisinostot sekä merkittävä viheraluekauppa Vaaralasta. Maanhankintoihin on käytetty noin 19,5 milj. euroa.

Vuoden 2023 talousarvioon on budjetoitu maa-alueiden kunnostukseen 3 milj. euroa. Kulukehitys on alkuvuodesta ollut maltillinen, noin 0,5 milj. euroa. Maa-alueiden kunnostusmäärärahojen arvioidaan alittavan budjetin 1 milj. euroa.

Osakkeet ja osuudet

Osakemyyntejä on toteutunut 31.8. mennessä 0,6 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa osakkeiden hankintaa varten oli varattu 3,8 milj. euroa. Määrärahaa pienennettiin 2,0 milj. eurolla, koska pysäköintilaitoksen osan osakkeiden oston varattua määrärahaa ei tälle menokohdalle tarvita (KV 19.6.2023 § 15). Osakkeita on ostettu 31.8. mennessä 0,15 milj. eurolla ja osto on kohdistunut Suomi-rata Oy:n osakkeiden hankintaan.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä	^{*)} 31.8.2022	31.8.2023
Kaupunkistrategia ja johto	517	498
Kaupunkikulttuuri	701	741
Kasvatus ja oppiminen	^{**)} 5 600	5 785
Kaupunkiympäristö	650	675
Yhteensä	^{***)} 7 468	7 699

^{*)} Vuoden 2022 kokonaishenkilöstömäärästä on vertailun vuoksi poistettu kokonaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle siirtynyt henkilöstö (Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos, sosiaali- ja terveystoimi sekä Suun terveydenhuollon liikelaitos).

^{**)} Luvusta on poistettu oppilashuollosta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle siirtyneet 100 henkilöä.

^{***)} Luvusta on poistettu muilta toimialoilta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle siirtyneiden laskennallinen määrä vertailun helpottamiseksi.

Lähteet: Vuoden 2022 henkilöstömäärät on raportoitu eHIJAT-hr-järjestelmästä sekä HUS Asvian Prima palkanlaskentajärjestelmästä. Vuoden 2023 henkilöstömäärät on raportoitu Hertta-hr-järjestelmästä. Palkkamenot 31.8.2023 tilanteesta ovat Vantaan kaupungin talousohjauksesta.

Täsmennys: henkilöstömäärät 2023 eivät sisällä kaupungin 90 sivuvirkaa, joita 31.8.2023 oli 90 (Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi 38 ja Kasvatus ja oppiminen 52). 1.1.2024 alkaen henkilöstöluvut tulevat sisältämään myös sivuvirkojen henkilölukumäärät toimialoittain. Palkkasummaan sivuvirat sisältyvät ja ovat aikaisemminkin sisältyneet.

Palkkamenojen ja henkilöstömäärän kehitys

Henkilöstömäärä kasvoi 231 hengellä vuoteen 2022 verrattuna. Palkkamenot olivat 212,9 milj. euroa, joka on 17,3 milj. euroa eli 8,9 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Palkkoja on nostanut henkilöstömäärän kasvu sekä kunta-alan sopimusratkaisussa 2022–2025 sovitut huomattavat palkankorotukset että sopimusten sisältämät teksti-muutokset, joilla on myös osaltaan huomattava palkkoja korottava vaikutus esimerkiksi päiväkodinjohtajien palkankorotus 1.6. sekä perusopetuksen rehtorien palkka-perustemuutos 1.8. alkaen. Lisäksi kesäkuussa maksettiin valtakunnalliseen sopimusratkaisuun sisältynyt nk. kertaerä 467 euroa, joka maksettiin kaikille Vantaan

kaupungin palveluksessa toukokuussa olleille viranhaltijoille ja työntekijöille. Varhaiskasvatuksen vastaavat kertapalkkiot olivat joko 587 euroa tai 617 euroa sopimuslaskusta riippuen. Kunnallisen sopimusratkaisun arvo on Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n mukaan vuosikeskiarvona keskimäärin 4,85 prosenttia 2022/2023.

Kaikille henkilöstöryhmille on maksettu sopimusten mukaiset yleiskorotukset ja kertapalkkion kesäkuussa 2023. Tämän lisäksi paikallistasolla on käyty kuntapuolen sopimusratkaisuun sisältyneet järjestelyeräneuvottelut yhdessä henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa. Neuvottelutuloksen mukaisesti osa korotuksista kohdennettiin tehtäväkohtaisiin palkkoihin ja osa henkilökohtaisiin lisiin. Tehtäväkohtaisia palkantarkistuksia saivat esimerkiksi varhaiskasvatuksen erityisopettajat, varhaiskasvatuksen opettajat, varhaiskasvatuksen sosionomit, lastenhoitajat, koulunkäyntiohjaajat, nuorisotyöntekijät, palkanlaskijat, koulu- ja lukiosihteerit, lakimiehet ja erityisluokanopettajat.

Sopimuskorotusten lisäksi Vantaa käytti palkantarkistuksiin erikseen budjetoitua rahaa henkilöstön pito- ja vetovoiman vahvistamiseksi, jonka kustannusvaikutus vuosisatasolla on miljoona euroa 1.8.2023 alkaen. Tämä erä suunnattiin pääasiassa varhaiskasvatuksen tehtäväkohtaisiin palkkoihin sekä toisaalta henkilökohtaisina lisinä toimialoilla jaettavaksi pitovoimaa vahvistamaan.

Henkilöstön saatavuus

Varhaiskasvatushenkilöstön rekrytointi ja rekrytointikäytäntöjen nopea muutos jatkuu: Rekrytoinnit ovat muuttuneet hakijalähtöisiksi keskitetyn rekrytointimallin pilotoinneissa. Hakijan toiveita kuunnellaan tarkasti ja vuoropuhelua käydään tiiviisti. Tämä tarkoittaa sitä, että keskitetty rekrytointi kierrättää kandidaatteja useammassa päiväkodissa ja hakija valitsee itselleen sopivamman tuntuksen yksikön ja esihenkilön. Prosessit saattavat venyä, joka haastaa myös keskitetyn rekrytoinnin resurssia.

Henkilöstön kehittäminen

Osaamisen kehittämistä on viety eteenpäin toimialoilla ja palvelualueilla laadittujen koulutussuunnitelmien mukaisesti. Osaamisen kehittämisen vuosikellot ja toimialojen osaamisen kehittämissuunnitelmat toimivat toimialoilla suunnitelmien mukaisesti.

Vantaan kaupungin ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen / henkilöstökoulutuspalvelun tuottajana toimii Metropolia ammattikorkeakoulu. Yhteistyö Metropolian kanssa on vakiintunut toimintamuoto ja perustuu vuosikellopohjaiseen systemaattiseen osaamisen johtamisen malliin.

Yhteistyökokeilu Eduhouse Oy:n kanssa jatkuu, kokeilussa kaikilla Vantaan kaupungin työntekijöillä on pääsy Eduhousen verkkokoulutuksiin ja webinaareihin. Tavoitteena on kokeilla laajaa verkkokoulutusten käyttöä koko henkilöstön osaamisen kehittämisessä vuoden ajan. Kokeilun avulla saadaan tietoa ja kokemusta verkkokoulutusten käytöstä ja niiden tarpeellisuudesta osaamisen kehittämisessä.

Esihenkilöille on toteutettu avoimena erilaisia valmennuksia johtamisen kehittämiseen. Näitä mm Esi miehenä Vantaalla- valmennus sekä erilaiset lyhyemmät esimiesten työpajat, luennot tai ryhmäcoaching-ohjelmat. Vantaan strategian painopiste Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella strategian painopistealue näkyy johtamisosaamisen kehittämisessä. Erityisenä valmennusohjelmana on toteutettu johtoryhmille suunnattu strateginen johtamisvalmennus, jonka ohjelman tarkoituksena on kehittää palvelualueen johtamiskäytäntöjä ja osallistujien johtamisotetta ja työn tekemisen tapaa suhteessa painopisteen osateemoihin sekä vahvistaa vantaalaista, yhteistä johtamiskulttuuria monimutkaisessa toimintaympäristössä. Valmennuksia toteutetaan hybridimallilla, jossa valmennuksia tuotetaan sekä lähi- että etätoteutuksina.

Hr-järjestelmistä käytössä ovat Osuma koulutusten hallintajärjestelmä sekä Oppiva verkko-oppimisolusta, jonne on luotu kaupunkitasoisia ja toimialojen koulutuksia ja perehdytysohjelmia. Osumassa on vuoden alussa otettu käyttöön korttikoulutusten ja lupien osio, joka tarjoaa työkalun työelämässä tarvittavien lupien voimassaolon seurantaan.

Saatavuusohjelman toimeenpanon tukena on vuoden 2023 ajan käytettävissä erillinen kehittämisraha, jota on käytetty toimialojen yksiköissä lähijohtamisen tai työyhteisöjen kehittämiseen. Kohderyhmänä erityisesti yksiköt, joilla henkilöstön saatavuushaasteita sekä heikot Kunta10-tulokset. Lisäksi saatavuusohjelman toimenpiteinä käynnistetty kaupunkitasoisen perehdytysohjelman sekä vertaismentointimallin rakentaminen sekä perehdyttämisen tukimateriaalin päivittäminen. Palvelualueet saavat myös lähtöpalautteet käyttöönsä. Erityisesti varhaiskasvatuksen työntekijöiden ammatilliseen pätevytyymiseen on ohjattu omaehtoisen koulutuksen tukea kaupunkitasoisesti.

Työhyvinvoinnin ja työsuojelun arviointia ja tuloksia

Työterveyshuoltotoiminta sekä uusimmalla kumppanillamme Lääkärikeskus Aavassa että Terveystalossa on sujunut vauhdikkaasti ja esimerkiksi työpaikkaselvityskäyntejä on toteutettu suunnitelmien mukaisesti. Lääkärikeskus Aavasta on otettu kokeiluun Mielen voimalinja -palvelu, joka on varhaisen vaiheen työväline esihenkilöille. Palvelun piiriin on voinut ohjata työntekijän matalalla kynnyksellä kevyenkin huolen perusteella. Mielen voimalinja-palvelu on käytettävissä kaikilla toimialoilla ja palvelualueilla työterveyshuoltotoimijasta riippumatta, mutta muut työterveyshuoltopalvelut tapahtuvat edelleen nimetyllä toimijalla kuten tähänkin saakka.

Sairauspoissaoloprosentti alkuvuoden ajalta oli 4,7. Sairauspoissaolopäivistä noin 38 prosenttia on ollut esihenkilön luvalla tapahtuneita poissaoloja.

Kevan tukema Kestävä työkyky-hanke päättyi elokuun lopussa ja sen arviointi suoritetaan nyt hankkeen päättymisen jälkeen ulkopuolisen kumppanin toimesta. Hankkeen tarkoituksena oli kartoittaa, kokeilla ja arvioida mahdollisia varhaisen vaiheen tuotteita ja/tai palveluja, jotka tukevat henkilöstön mielenhyvinvointia. Arvioinnin jälkeen on tarkoitus ottaa käyttöön joitain hyväksi havaittuja hankkeen tuotteita/palveluja.

Työturvallisuusjärjestelmä Tutkaan tehtyjen työturvallisuusilmoitusten kokonaismäärä lisääntyi 8 ensimmäisen kuukauden aikana lähes 15 prosentilla verrattaessa edellisen vuoden vastaavaa ajankohtaan (hyvinvointialueelle siirtyneiden tekemät ilmoitukset poistettu vertailusta). Ilmoitusten laadussa oli suuri muutos: Uhka- väkivaltailmoituksissa lisäystä oli 41 prosenttia (8 kk / 2022: 1 335 kpl ja vastaava aika v. 2023: 1 885 kpl). Vuonna 2023 myös heikkoon sisäilmaan liittyviä ilmoituksia oli tehty aiempaa enemmän. Eniten uhka-väkivaltailmoituksia tehnyt ammattiryhmä oli opettajat, toisena koulunkäynnin ohjaajat/avustajat, kolmantena varhaiskasvatuksen opettajat ja neljäntenä lastenhoitajat. Yleisimmät tapahtumapaikat ilmoituksissa olivat luokkatila, pienryhmätila, aula- ja pihatila. Yleisin tapahtuman luonne ilmoituksissa oli raapiminen, pureminen, sylkeminen tai ruhjominen, mutta ilmoituksia oli merkitty myös pitkäkestoisen fyysisen tai psyykkisen kuormituksen vuoksi.

VANTAAN KAUPUNGIN SUURIMMAT TY- TÄRYHTIÖT

Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosisraportissa raportoidaan näiden toimintaa ja taloutta ajalta 1.1.-31.8.2023. Raportin tiedot perustuvat konserniohjauksen lähettämiin, yhtiöiden toimitusjohtajien elokuun 2023 loppuun mennessä palauttamien Targetor-raportoinnin tietoihin.

Yhtiöiden toimittamat tulos- ja tasetiedot ovat tietojen keruuhetkellä olleet vielä osin keskeneräisiä, mistä johtuen elokuun osalta toimitetut tiedot ovat ennusteita. Yhtiöiden kokoeroista, toimialojen- ja toiminnan erilaisuuksista sekä toimitusjohtajien toimittamien raporttien sisällöstä johtuen raportoinnissa on vaihtelua yhtiöiden välillä. Lisätietoa yhtiöistä antavat niiden toimitusjohtajat sekä konserniohjaus.

